

DE PROFEET ELIA
EN ZIJN OPVOLGER

Peter Cuijpers

De profeet Elia en zijn opvolger

Praktische lessen voor profeten

De profeet Elia en zijn opvolger
Praktische lessen voor profeten

Copyright © 2015 OudeSporen online uitgeverij

Auteur: Peter Cuijpers

Redactie en bewerking: Hugo Bouter

Opmaak en design: Jan Paul Spoor

Distributie: CBC, Houten

ISBN/EAN 978-94-91797-xx-x E-book

ISBN/EAN 978-94-91797-xx-x Paperback

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

'Ik heb zeer geijverd voor de Here, de God der heerscharen, want de Israëlieten hebben uw verbond verlaten, uw altaren omvergehaald en uw profeten met het zwaard gedood, zodat ik alleen ben overgebleven'.

1 Koningen 17 t/m 2 Koningen 2:18

Inhoud

Woord vooraf	9
1. Inleiding	11
2. Profeten spreken namens God	15
3. Profeten nemen afstand van het kwade	17
4. Profeten tonen gehoorzaamheid	21
5. Profeten spreken de waarheid	25
6. Strikken die voor profeten worden gespannen	31
7. Profeten krijgen te maken met valse beschuldigingen	35
8. Profeten gaan confrontaties niet uit de weg	37
9. Profeten kunnen depressief worden	49
10. Profeten moeten soms op hun schreden terugkeren	55
11. God roept profeten in Zijn dienst	63
12. Profeten komen en profeten gaan	71
Tot slot	85
Appendix I	87
Appendix II	89

De profeet Elia en zijn opvolger

Woord vooraf

De profeet Elia leefde in een tijd van groot verval. Reeds Jerobeam, de eerste koning van het tienstammenrijk, had de afgodendienst ingevoerd door twee gouden kalveren te laten aanbidden. De verering van diergoden was in de antieke wereld altijd geassocieerd met Egypte. Egypte is in de Bijbel een beeld van de wereld in haar natuurlijke rijkdom, wijsheid en onafhankelijkheid van God. We kunnen zeggen dat de afval begon met het invoeren van wereldse elementen in de eredienst, en dit leidde van kwaad tot erger.

Elia leefde in de dagen van Achab, de zevende koning van het tienstammenrijk. Onder het bewind van Achab was het kwaad tot een hoogtepunt gekomen. Hij bedroefde de HERE meer dan alle koningen van Israël die vóór hem geweest waren (1 Kon. 16:33). Achab was getrouwd met Izebel, de dochter van Etbaäl, de koning van de Sidoniërs. Met Izebel haalde Achab ook de afgod Baäl in huis. Dit gebeurde zo'n zestig jaar nadat Jerobeam de kalverendienst had ingevoerd. De kalverendienst ging in tegen het tweede gebod, de Baäldienst tegen het eerste. Baäl was een kosmische god. De strijd tegen Baäl werd op aarde gevoerd, maar in feite speelde deze strijd zich af in de hemelse gewesten. Vandaar dat de strijd op de berg Karmel werd uitgevochten (1 Kon. 18:20-34; vgl. Ef. 6:12). In het Kanaänitische geloof zag men Baäl als eigenaar van het land; en hij regelde de vruchtbaarheid ervan. De invoering van de Baäldienst in Israël was een poging van de duivel om Jahweh als de rechtmatige Eigenaar van het land te verdringen. Elia was door de HERE geroepen om tegen dit kwaad op te treden, en hij

deed dit vol vuur. Hij had zich bijzonder ingezet en zeer geijverd voor de HERE, de God van de legermachten (1 Kon. 19:10, 14).

Ook wij leven in een tijd van verval, al zullen sommigen dit ontkennen. Wij kunnen dan ook veel leren uit het leven van deze profeet van God. De ondertitel 'Praktische lessen voor profeten' wil zeggen dat profeten de lessen die hieruit te trekken zijn ook toepassen in de praktijk van hun leven. Wat ik onder 'profeten' versta, zal u al lezend wel duidelijk worden. Van Elia wordt het volgende gezegd in het Nieuwe Testament: *'Elia was een mens van gelijke natuur als wij, en hij had een gebed dat het niet zou regenen, en het regende drie jaar en zes maanden niet op de aarde. En hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort'* (Jak. 5:17-18).

Elia behoort tot de reuzen in het geloof. Als we zijn leven overdenken, voelen we ons steeds kleiner worden. Jakobus stelt hem echter niet als een reus voor, maar als een mens van gelijke natuur als wij. Een mens met al zijn tekortkomingen, aanvechtingen, angsten en depressies. Dit geeft ons moed! In de brief aan de Hebreëen wordt hij gerekend tot de profeten, die (...) *uit zwakheid krachten verkregen, in de oorlog sterk werden, legers van vreemden op de vlucht dreven* (Hebr. 11:33-34). Elia is de strijd met Baäl en diens profeten aangegaan. Een van de lessen die hij in deze strijd heeft moeten leren, is dat hij in zichzelf geen kracht had. Maar ook dat Gods kracht in zwakheid wordt volbracht (zie 2 Kor. 4:7; 12:9-10).

Wij zijn eveneens in een strijd verwickeld. In deze oorlog, de geestelijke strijd in de hemelse gewesten, worden we al strijdend sterker, maar dan moeten we ons voortdurend ervan bewust zijn dat Gods kracht in zwakheid wordt volbracht. We sterken ons in de Heer en in de kracht van *Zijn* sterkte (Ef. 6:10). Alleen in de kracht van de Heer zullen *legers van vreemden*, machten van geestelijke boosheid in de hemelse gewesten, op de vlucht worden gedreven (lees Ef. 6:10-18). In deze geestelijke strijd neemt het gebed een grote plaats in. Het gebed van Elia bracht de hemel in beweging. Daarom drukt Jakobus ons op het hart hieraan een voorbeeld te nemen. En vergeet het niet: *'Elia was een mens van gelijke natuur als wij!'*

Venlo, zomer 2015

Peter Cuijpers

1. Inleiding

Lees 1 Koningen 16:29-34.

Elia is één van de grote bijbelse profeten. Zijn leven wordt beschreven in het eerste en tweede boek Koningen. Vermoedelijk was hij afkomstig uit Tisbe in Gilead, omdat hij de Tisbiet wordt genoemd. Hij trad op tegen de afgodendienst in het noordelijke rijk ten tijde van koning Achab, de zoon van Omri. Net als zijn vader deed Achab wat kwaad is in de ogen van de HERE. Maar Achab spande de kroon, hij was de meest verdorven koning van Israël. Met opgeheven hand zondigde hij tegen de HERE. Hij bouwde heidense tempels en opende zijn paleis voor valse profeten. Hij liet toe dat Jericho werd herbouwd en trok zich niets aan van de vloek die Jozua hierover had uitgesproken (zie Joz. 6:26). Onder invloed van zijn vrouw Izebel, de dochter van Etbaäl (= met hem is Baäl), de koning van de Sidoniërs, ging hij Baäl dienen. Als fervent aanhanger van de Baäl-cultus bereikte het kwaad onder zijn bewind het toppunt. Hij is dan ook de geschiedenis ingegaan als de koning die meer deed om de HERE, de God van Israël, tot toorn te verwekken dan alle koningen van Israël die vóór hem geweest waren.

De tijd waarin Elia optrad, kunnen we vergelijken met onze dagen. Het verval in de christenheid is nog nooit zo groot geweest als in onze tijd. A.W. Tozer schreef in de jaren zeventig van de vorige eeuw, dat gedurende de laatste twintig jaar er in de christenheid een ontwikkeling op gang is gekomen die haar weerga niet gekend heeft sinds Israël het gouden kalf aanbad. Ik denk dat we Tozer mogen rekenen tot de profeten die God gebruikt om de mistoestanden in de christenheid aan de kaak te stellen. Het leek mij dan ook goed te horen wat hij te zeggen heeft over de kerk en de wereld:

'De scheiding tussen de gemeente en de wereld is nagenoeg uitgewist. Enkele grove zonden daargelaten, vinden de zonden van de niet-wedergeboren wereld vandaag de dag goedkeuring bij een ontstellend groot aantal zich wedergeboren noemende christenen. Deze zonden worden ijverig overgenomen. Jonge christenen nemen de slechtste kinderen van de wereld tot voorbeeld en trachten zoveel mogelijk op hen te lijken. Religieuze leiders hebben de technieken van de moderne reclame overgenomen: bluf, gebruik van lokmiddelen en verregaande overdrijving. Deze dingen hebben als volkomen normaal ingang gevonden in het gemeentewerk. Het morele klimaat is niet dat van het Nieuwe Testament, maar veeleer dat van Hollywood en Broadway¹.

De meeste evangelischen ontplooiën geen eigen initiatief; zij ontlene hun ideeën aan de wereld. Het heilige geloof van de vaderen wordt op vele plaatsen verlaagd tot een vorm van ontspanning en vermaak, en het ontstellende is dat dit alles van boven af tot de massa van het kerkvolk wordt gebracht. Geluiden van protest, die vanaf de begindagen van het Nieuwe Testament vernomen waren en die zich het sterkst deden horen als de Gemeente krachtig was, zijn doeltreffend tot zwijgen gebracht. Het radicale element in getuigenis en leven, dat eens de christenen gehaat maakte bij de wereld, wordt in het evangelisch christendom van vandaag gemist.

De christenen waren eens revolutionairen – in morele, niet in politieke zin. Maar wij zijn ons revolutionaire karakter kwijtgeraakt. Het is vandaag gevaarlijk noch kostbaar christen te zijn. Vrije genade is ontaard in goedkope genade. Wij doen ons uiterste best de wereld te bewijzen, dat zij alle voordelen van het evangelie kan genieten zonder enige inbreuk op haar wijze van leven. Vandaag geldt: nu alles van deze wereld, en straks de hemel.

1 Een voorbeeld hiervan is 'The Passion'. Een muzikaal evenement dat op poten is gezet door de christelijke omroepen EO en RKK. Het lijdensverhaal dat in een modern jasje is gestoken om het lijden, sterven en de opstanding van Jezus onder de aandacht te brengen van de wereld. Een spektakel van jewelste. Maar wat zal de Heer ervan vinden dat het evangelie op deze manier wordt uitgedragen door ongelovige artiesten, die door de christelijke omroepen worden betaald? Heeft Jezus niet gezegd dat wij, discipelen, Zijn getuigen zullen zijn (Hand. 1:8)?

Deze tekening van het moderne christendom gaat gelukkig niet op voor allen, maar toch wel voor het overgrote deel van de hedendaagse christenheid. Daarom haalt het niets uit als grote groepen gelovigen urenlang doorbrengen in gebed om een opwekking van God te ontvangen. Zolang wij niet bereid zijn ons leven te veranderen, kunnen wij het bidden wel laten. Zolang de bidders niet het inzicht en het geloof hebben hun leven in te richten overeenkomstig het patroon van het Nieuwe Testament, kan er van een ware opwekking geen sprake zijn', aldus Tozer.

Tozer sprak over de ontwikkelingen in de christenheid vanaf de jaren vijftig, de tijd direct na de Tweede Wereldoorlog. Inmiddels zijn we zo'n 70 jaar verder in de geschiedenis en is het in de christenheid verder bergafwaarts gegaan. Velen zullen mij nu als een zwartkijker betitelen, die alles in het negatieve trekt. Daarom wil ik u kennis laten maken met de profeet Micha.

In de dagen van Achab trad nog een andere profeet op, die wel namens de HERE sprak. Toen Josafat, koning van Juda, op het punt stond om samen met Achab de strijd aan te gaan tegen de koning van Aram, groeide bij Josafat de twijfel of hij dit avontuur wel samen met Achab kon aangaan. Voordat hij de wapenrusting aantrok, wilde hij eerst het woord van de HERE horen. Aan profeten had Achab geen gebrek: in een mum van tijd trommelde hij 400 profeten op, die allemaal profeteerden dat het wel goed zat. God zou Achab de overwinning geven! Josafat had er echter geen vertrouwen in en twijfelde nog steeds: *'is er niet nog een profeet des HEREN?'* Ja, die was er, en hij heette Micha. Zijn naam betekent: 'wie is als Jahweh'. Achab haatte Micha, omdat hij over hem nooit iets goeds, maar altijd onheil profeteerde (2 Kron. 18:1-7vv.).

In onze dagen is er ook geen gebrek aan profeten die alleen maar iets goeds profeteren. Dit soort profeten liggen prima in de markt, maar de vraag die een profeet zichzelf moet stellen, is deze: Wil ik een veelgevraagd en populair spreker zijn, of wil ik Gods profeet zijn met een boodschap van Hemzelf? De latere profeet Micha – wel te onderscheiden van Micha, de zoon van Jimla, die optrad ten tijde van Achab en Josafat – stelde de mistoestanden aan de kaak die zich onder het volk van God voordeden. Hij zag hoe corrupt de rechters, de profeten en de priesters waren. Juist de mensen die de wet van God zouden moeten handhaven, lieten zich duur betalen om te zeggen wat de mensen graag wilden horen. Hij zag ook dat het gewone volk werd uitgebuit. Hebzucht, gierigheid, bedrog, geweld, wreedheid, manipulatie en

intimidatie waren aan de orde van de dag. Grondbezitters stalen van de armen; ze persten de weduwen en wezen af en zetten hen uit hun huizen; handelaren en kooplieden maakten gebruik van valse weegschalen en gewichten enzovoort. De zonde was doorgedrongen op elk niveau van de samenleving.

Micha was tot in het diepste van zijn ziel geraakt, dat zulke dingen ook onder het volk van God gebeurden – een volk dat een licht voor de volken zou moeten zijn. Het oordeel dat hij hierover uitspreekt, liegt er dan ook niet om: 'Hoor nu dit, hoofden van het huis van Jakob en leiders van het huis van Israël, die een afschuw hebben van recht en al wat recht is, verdraaien, die Sion bouwen met bloed en Jeruzalem met onrecht. Hun *hoofden* spreken er recht voor *geschenken*, hun *priesters* onderwijzen voor loon, hun *profeten* plegen waarzeggerij voor geld. En nog steunen zij op de HERE en zeggen: Is de HERE niet in ons midden? Ons zal geen kwaad overkomen. Daarom zal ter wille van u Sion als een akker omgeploegd worden, Jeruzalem een puinhoop worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud' (Micha 3:9-12). Dit woord van de HERE werd hem niet in dank afgenomen – dit was niet de boodschap die men wilde horen! '*Profeteer niet, profeteren zij, men mag hiervan niet profeteren*' (Micha 2:6).

Profeten zoals de beide Micha's ziet men liever gaan dan komen, omdat zij alleen maar onheil profeteren. Ik weet niet tot welke categorie profeten u wilt behoren? Maar persoonlijk conformeer ik mij liever aan de profeet Elia en de profeet Micha, dan aan de 400 profeten van Achab.

2. Profeten spreken namens God

Lees 1 Koningen 17:1-6.

Elia (Hebr. *Eliyahu*, 'mijn God is Jahweh'), de Tisbiet, wordt door de HERE geroepen om als profeet van Hem tegen het kwaad te getuigen. Elia verschijnt als het ware uit het niets op het toneel en kondigt Achab ongezouten het oordeel aan: *'Zo waar de HERE, de God van Israël leeft, in wiens dienst ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord'*.

Aan de jaren van voorspoed en zegen was een einde gekomen. De hemel zou op het gebed van Elia worden gesloten, dauw en regen moesten plaatsmaken voor droogheid en dorheid (zie Deut. 11:13-17; 2 Kron. 7:13-14).

Hoe groot het verval onder het volk van God ook is, God is getrouw. Juist in tijden van verval, als het volk van God ontrouw is geworden, bewijst Hij Zijn trouw door profeten te sturen die hun stem laten horen. Een kenmerk van een profeet is dat hij duidelijk maakt wat er verkeerd is, en wat God ervan vindt. Een profeet spreekt namens God tot het hart en het geweten van het volk. Zijn taak is het om het afgedwaalde volk van God terug te voeren naar God en Zijn Woord. De uitspraken van een profeet zijn rechtstreeks van God afkomstig (zie 1 Petr. 4:11).

In het Oude Testament leidden de profeten hun boodschap in met de woorden: *'Zo zegt de HERE'*. Daarmee gaven ze te kennen dat hun boodschap rechtstreeks van God afkomstig was. Van de leugenprofeten, die zeiden dat

zij in de naam van de HERE profeteerden, zegt de HERE dat Hij hen niet had gezonden en dat Hij niet tot hen had gesproken. Het waren bedriegers, die vanuit hun eigen bedrieglijke hart profeteerden (zie Jer. 14:14). In het boek Handelingen duikt nog één keer een profeet op, die op oudtestamentische wijze spreekt. Zijn naam is Agabus en hij had een boodschap voor Paulus: *'Dit zegt de Heilige Geest...'* (Hand. 21:10-11)².

Nadat Paulus het Woord van God had voleindigd (zie Kol. 1:25), verstommen de stemmen van de profeten die zich op oudtestamentische wijze openbaren. Hedendaagse profeten spreken vanuit de Bijbel. De aard van de nieuwtestamentische profetie wordt voor ons omschreven in 1 Korintiërs 14:3: *'Maar wie profeteert, spreekt voor mensen tot opbouw, vermaning en vertroosting'*. Het betekent niet zozeer het voorzeggen van toekomstige gebeurtenissen, als wel het uiteenzetten en toepassen van Gods gedachten. De Bijbel is compleet en bevat alles wat God ons bekend wil maken over de toekomst. Profeten anno 2015 drukken zich als volgt uit: *'Zo zegt de Bijbel'*. Daarin ligt hun kracht, in het gezag van het Woord van God.

Dit neemt niet weg dat God ook vandaag nog aan iemand een woord kan geven dat rechtstreeks van Hem afkomstig is. Maar van al de profeten die vandaag hun stem laten horen met de woorden: *'Zo zegt de HERE'*, of: *'Zo zegt de Heilige Geest'*, vallen er negen van de tien door de mand als bedriegers die vanuit hun eigen bedrieglijke hart profeteren.

2 In het Nieuwe Testament is sprake van een overgangsfase. Tot de voleindiging van het Woord van God (Kol. 1:25), gebruikte God profeten om Zijn gedachten bekend te maken (zie Hand. 13:1; 1 Kor. 12:28-29; Ef. 4:11).

3. Profeten nemen afstand van het kwade

Lees 1 Koningen 17:1-6; 1 Kon. 12:25-34 t/m 13:1-34.

Van een profeet wordt verwacht dat hij ver van het kwaad vandaan blijft. Elia moest zich verbergen bij de beek Kerit, en Johannes de Doper verbleef in de woestijn van Judea. Alleen een profeet die zich reinigt van de vaten tot oneer, zal een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid (2 Tim. 2:21). Profeten die denken met het kwaad verbonden te kunnen blijven, zijn voor God onbruikbaar. De oude profeet die in Betel woonde, is hiervan een triest voorbeeld.

Jerobeam, de afvallige koning van het tienstammenrijk, had in Dan en Betel namelijk gouden kalveren opgericht en een nieuwe eredienst ingesteld. Dit bedroefde de HERE dusdanig, dat Hij een man Gods uit Juda naar Betel stuurde om orde op zaken te stellen en het oordeel aan te kondigen. Nu woonde er in Betel een oude profeet, wiens zonen hem kwamen vertellen wat zich rondom het altaar, het middelpunt van de nieuwe eredienst, had afgespeeld (1 Kon. 13:14). Dat de HERE een profeet uit Juda had laten komen, zat de oude profeet niet lekker. Het tastte zijn ego aan. Maar waarom liet de HERE helemaal uit Juda een profeet komen om tegen het altaar in Betel te getuigen, en gebruikte Hij de oude profeet niet? Omdat deze zich niet van het kwaad had afgezonderd! De oude profeet in Betel had zich, om met de woorden van Paulus te spreken, niet gereinigd van de vaten tot oneer; hij was onbruikbaar geworden in de hand van de Meester.

Hoe ernstig de HERE het kwaad te Betel opnam, blijkt uit de opdracht die de man Gods uit Juda meekreeg: *'Eet geen brood en drink er geen water; en ga niet terug langs de weg, waarlangs u gekomen bent'* (1 Kon. 13:17). Hij mocht dus geen enkele gemeenschap hebben met wat verontreinigd was, en hij moest maken dat hij daar zo snel mogelijk wegkwam. Iets dergelijks zei de HERE tegen Jeremia: *'Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat waardeloos is, zult u als Mijn mond zijn. Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen'* (Jer. 15:19 HSV).

God kan geen gemeenschap hebben met het kwaad. Een profeet kan dan ook alleen als de mond van God worden gebruikt, als hij zich afkeert van het kwaad. We kunnen ons natuurlijk afvragen waarom de oude profeet in Betel was blijven wonen. Wat had hij daar nog te zoeken? Bleef hij ter wille van zijn zonen te Betel? Hield hij vast aan de illusie dat de toestand in Betel vanzelf wel beter zou worden? Maar waarom was hij niet met de getrouwen uit Israël naar Juda vertrokken, toen Jerobeam de kalverendienst instelde (zie 2 Kron. 11:13, 16)?

Daar waar profeten van God hun stem niet meer mochten laten horen, en waar priesters en Levieten hun dienst voor God niet meer konden uitoefenen, omdat hun dit in de 'nieuwe' eredienst onmogelijk werd gemaakt, gold maar één advies: Ga naar Juda! Er was voor het volk van God maar één altaar en één aangewezen plaats waar het kon offeren: bij het koperen brandofferaltaar in Jeruzalem. Dit was de plaats die de HERE had uitgekozen om daar Zijn naam te vestigen. Daarheen moesten zij hun brandoffers en slachtoffers brengen (zie Deut. 12:5-6).

Geestelijk gesproken is er ook vandaag slechts één altaar, waar we samenkomen om onze geestelijke offeranden te offeren. Ons altaar is de Heer Jezus Zelf (zie Hebr. 13:10). Waar twee of drie gelovigen vergaderd zijn in Zijn naam, daar is Hij in hun midden (Matt. 18:20). Het koperen brandofferaltaar spreekt van de tafel van de Heer (vgl. Mal. 1:7, 12 en Ezech. 41:22). Dit is de plaats waar de Heer gezag heeft en waar de Heilige Geest de leiding heeft. Alle priesters, Levieten en profeten die zich van het kwaad hebben afgescheiden, zijn aan Zijn tafel van harte welkom. Daar mogen zij gemeenschap met God hebben en hun dienst voor God uitoefenen (zie 2 Kron. 11:13-14).

Afscheiding is helaas een woord dat bij de gemiddelde lezer tegenzin opwekt, met name in onze tijd waarin tolerantie en verdraagzaamheid hoog in het vaandel staan. Maar vanaf de eerste tot en met de laatste bladzijde van de Bijbel zien we dat God scheiding maakt tussen licht en duisternis, tussen goed en kwaad, tussen rein en onrein, tussen heilig en onheilig. Natuurlijk liggen er gevaren op de loer als we ons van het kwaad afscheiden. Het gevaar is groot dat we hoogmoedig worden en vervallen in farizeïsme. Het woord farizeeër betekent 'afgescheidene'. De farizeeërs waren een sekte die zich van het gewone volk hadden afgescheiden. Ze waren hoogmoedig en keken neer op de menigte die in hun ogen de wet niet kende (zie Joh. 7:49). De farizeeërs waren wetsgetrouw, ze gaven tienden van al hun inkomsten, ze offerden, vastten en baden in het openbaar... en ze voelden zich zeer rechtvaardig! Het prototype van een farizeeër vinden we in de gelijkenis van de farizeeër en de tollenaar (Luc. 17:9-14). Van farizeeërs gaat een bepaalde aantrekkingskracht uit, en dit brengt gevaren met zich mee voor discipelen van de Heer Jezus. Niet voor niets waarschuwde de Heer Zijn discipelen voor het zuurdeeg van de farizeeën, dat is de huichelarij (Matt. 16:6).

Een van de gevaren bij afscheiding is dat het een puur uiterlijke aangelegenheid wordt. Als het *hart* er niet bij betrokken is, is het gevaar groot dat men vervalt in huichelarij, hoogmoed, sektarisme enz. Zij die zich van andere christenen afscheiden, omdat er sprake is van kwaad in hun leven of geloofsgemeenschap, moeten dit met pijn in hun hart doen. Zij beroemen zich niet erop dat zij beter of rechtvaardiger zijn dan hun geloofsgenoten, maar als kinderen van de gehoorzaamheid willen zij gehoor geven aan hun roeping om *heilig* (afgezonderd) te zijn – zoals Hij die hen geroepen heeft, heilig is (zie 1 Petr. 1:14-16).

De eerste les:

Een profeet die, om wat voor reden dan ook, verbonden blijft met een plaats waar sprake is van niet geoordeeld kwaad, is voor God onbruikbaar om hiertegen te getuigen.

De profeet Elia en zijn opvolger

4. Profeten tonen gehoorzaamheid

Gelovigen worden kinderen van de gehoorzaamheid genoemd (1 Petr. 1:14), en dat geldt zeker voor profeten. Een van de kenmerken van een profeet is dat hij God onvoorwaardelijk gehoorzaamt. Als we het leven van Elia overdenken, zien we dat hij zich daarheen liet leiden waar de HERE hem wilde hebben. Toen de HERE zei: *'Ga vanhier'*, ging hij ook (zie 1 Kon. 17:3-5; 7-10; 18:1 vv.).

Van deze gehoorzaamheid van de profeten zijn er in de Schrift veel voorbeelden, maar er is maar één profeet die volmaakt gehoorzaam is geweest aan God, en dat is de Heer Jezus. Hij wordt in Jesaja profetisch voorgesteld als de Knecht van de HERE. God had Zijn mond als een scherp zwaard gemaakt (Jes. 49:2). Hij liet Zich elke morgen het oor wekken, opdat Hij zou horen zoals leerlingen dat doen. De HERE had Zijn oor geopend en Hij was niet weerspannig. Hij is niet teruggedeinsd voor wat er op Hem afkwam. Zijn rug heeft Hij gegeven aan wie Hem sloegen, en Zijn wangen aan wie Hem de baard uittrokken. Zijn gezicht heeft Hij niet verborgen voor smadelijk speeksel (Jes. 50:4-6; vgl. Matt. 27:26-31). Het was Zijn voedsel dat Hij de wil deed van de Vader, die Hem had gezonden. Hij, en Hij alleen, heeft God volkomen verheerlijkt op de aarde door het werk te volbrengen dat Hij Hem te doen gegeven had (Joh. 4:34; 19:28-30). *'Maar wat U hier ook grieve, U deed als trouwe Knecht gehoorzaam en uit liefde wat God U had gezegd'* (Geestelijke Liederen 186:5).

Hoe zwaar God de ongehoorzaamheid van een profeet opneemt, zien we niet alleen bij de oude profeet uit Betel, maar ook bij de man Gods uit Juda. Gehoorzaam was hij vanuit Juda naar Betel vertrokken, en gehoorzaam keerde hij langs een andere weg weer terug naar Juda, *'zoals de HERE hem geboden had'* (zie 1 Kon. 13:9-10). In dit alles gehoorzaamde hij dus de HERE. Hij maakte echter één grote fout. Want nadat hij zijn taak had volbracht en naar Juda terugkeerde, ging hij vermoeid onder een eik zitten (1 Kon. 13:14). Deze rustpauze is hem noodlottig geworden.

Door afgunst gedreven, was de oude profeet hem achterna gereisd. Met een vrome leugen misleidde hij de man Gods om met hem terug te gaan om in zijn huis brood te eten en water te drinken. Toen gebeurde er iets onverwachts: *'Maar toen zij aan tafel zaten, kwam het woord van de HERE tot de profeet die hem had doen terugkeren, en hij riep tot de man Gods, die uit Juda gekomen was: Zo zegt de HERE: omdat u weerspannig geweest bent tegen het bevel van de HERE, en het gebod dat de HERE, uw God, u geboden heeft, niet hebt gehouden, maar teruggekeerd bent en brood hebt gegeten en water gedronken op de plaats waarvan Hij tot u gesproken had: u mag er geen brood eten en geen water drinken – daarom zal uw lijk niet komen in het graf van uw vaderen'* (1 Kon. 13:20-22).

Nog éénmaal werd de oude profeet dus door de HERE gebruikt, en wel om de man Gods uit Juda het oordeel aan te kondigen vanwege diens ongehoorzaamheid. Niet lang daarna gingen de woorden van de oude profeet in vervulling en kwam de man Gods jammerlijk aan zijn einde door een leeuw die hem doodde.

Wat een ernstige les voor ons: Vertrouw nooit een profeet die verbonden is met afgoderij, met een plek waar sprake is van kwaad in de ogen van God! De satan doet zich voor als een engel van het licht, en hij bedient zich van mensen die zich voordoen als dienaars van de gerechtigheid (zie 2 Kor. 11:14). Net zoals de oude profeet zullen zijn dienaars vrome argumenten aandragen om ons in te palmen: *'Ook ik ben een profeet evenals u, en een engel van de HERE heeft tot mij gesproken'*.

'Ook ik ben een profeet evenals u'. Anders gezegd: God spreekt door u, maar ook door mij – wij zijn uit hetzelfde hout gesneden! De tijd dat God door hem had gesproken, was echter al lang voorbij. De woorden die de oude profeet sprak om de man Gods te verleiden, waren dan ook niet door

God ingegeven, maar kwamen voort uit een geheel andere bron. Het waren leugens, en de duivel is de vader van de leugen (Joh. 8:44). Als de satan als een engel van het licht op ons afkomt, is hij het meest te vrezen. Als God duidelijk maakt dat wij geen gemeenschap mogen hebben met personen die willens en wetens verbonden blijven met kwaad, is gehoorzaamheid geboden. Het gezegde *'Wij zijn allen broeders'*, gaat niet altijd op! Er zijn er, die broeders genoemd worden, waarmee we echter zelfs niet mogen eten (zie 1 Kor. 5:11).

Het etentje van de man Gods uit Juda in het huis van de oude profeet, is hem dan ook noodlottig geworden: hij werd door een leeuw gedood. De leeuw is in deze geschiedenis een metafoor voor de duivel. Petrus roept ons op om nuchter en waakzaam te zijn, want onze tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek wie hij zou kunnen verslinden (1 Petr. 5:8). Eerst komt de satan als een engel van het licht om ons tot zonde te verleiden, en als hem dit lukt, stort hij zich als een brullende leeuw op ons om ons te doden. Op zijn zoektocht is het hem gelukt om veel gehoorzame profeten uit te schakelen, doordat ze niet nuchter en waakzaam waren. Laat dit een ernstige waarschuwing voor ons zijn!

De tweede les:

God verwacht van Zijn profeten dat zij Hem onvoorwaardelijk gehoorzamen.

De profeet Elia en zijn opvolger

5. Profeten spreken de waarheid

De geschiedenis van de man Gods uit Juda en het optreden van de oude profeet uit Betel maken duidelijk wat de gevolgen kunnen zijn van de woorden van een leugenprofeet. Dit kostte de man Gods uit Juda het leven! Profeten van God onderscheiden zich van leugenprofeten, doordat ze de waarheid spreken.

Leugenprofeten zijn desastreus voor het volk van God, daarom roept God ertoe op resoluut met hen te handelen (zie o.a. Deut. 13:1-5; 18:20-22). Leugenprofeten zetten mensen op het verkeerde been. Ze zeggen bijvoorbeeld dat het wel meevalt met het verval in de christenheid: *'Al dat gepreek over zonde en verdoemenis, houd daar eens mee op!'*

Maar pas op voor ongegrond optimisme! Deze profeten verkondigen dat er een grote opwekking te verwachten is, maar zij gaan volledig voorbij aan het profetische Woord van God. Waar blijft de opwekking die al decennia lang wordt aangekondigd? Waar blijft de late regen, die als een vloedgolf over onze natie zou worden uitgestort? Hoe lang laten we ons aan het lijntje houden door deze leugenprofeten? Ik ben het volledig met hen eens dat we in onze dagen een opwekking nodig hebben, want de kerken lopen massaal leeg. Er is sprake van een vergaand verval. Velen worden meegesleurd in het wassende water van de secularisatie. Uit een recent onderzoek blijkt dat er inmiddels meer ongelovigen dan gelovigen in Nederland wonen. En mensen die zich nog christen noemen, maken zich schuldig aan de ergste zonden.

Het woord dat een profeet tot zo'n christenheid moet spreken, is geen woord van zegen, maar van oordeel. Elia moest eerst het oordeel aankondigen, en pas later werd hij eropuit gestuurd met de aankondiging van regen en zegen. Zolang de kerk ontrouw is aan haar roeping, is een boodschap van 'regen' niet op zijn plaats. Jonathan Edwards, een Amerikaanse opwekkingsprediker uit de achttiende eeuw, hield de naamchristenen in New England voor, dat er geen opwekking zou komen tenzij het zwaard van het oordeel eerst gehoord zou worden. En Petrus zegt: *'Nu is de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God'* (1 Petr. 4:17).

Het oordeel over het huis van God is in volle gang, maar nog steeds proberen de leugenprofeten ons wijs te maken dat het allemaal wel meevalt. Nog even geduld, en de grote opwekking komt! Voor valse profeten moeten we dus waarschuwen, maar we willen niet te lang bij hen stilstaan.

Nog één opmerking hierover: alle profeten moeten worden getoetst (zie Deut. 18:21; 1 Kor. 14:29; 1 Tess. 5:20-21). En aangezien wij het Woord van God in handen hebben, is het niet zo moeilijk de leugenprofeten te ontmaskeren. Maar rekenen we ook op bijbelse wijze met hen af? Zolang iedereen ongestoord mag verkondigen wat hij wil en wat er in zijn hoofd opkomt, is er nog veel werk aan de winkel.

Elia was een profeet die wél de waarheid sprak, en dit blijkt duidelijk in geschiedenis van de weduwe van Sarefat.

Lees 1 Koningen 17:7-24.

Op bevel van Jahweh moest Elia zijn schuilplaats bij de beek Kerit opgeven en vertrekken naar Sarefat. Daar zou hij een weduwe ontmoeten, die hem zou verzorgen. Sarefat was een Fenicische stad tussen Tyrus en Sidon. Elia moest dus de grenzen van het land Israël verlaten. De Heer Jezus maakt aan de hand van deze geschiedenis duidelijk dat Gods genade zich ook toen al uitstreckte buiten de landsgrenzen van Israël (zie Luc. 4:26). Maar de Heer wilde hiermee nog iets zeggen, namelijk dat de mannen van Nazaret geen haar beter waren dan hun voorvaders! Elia moest binnen de landsgrenzen van Israël voor zijn leven vrezen, hij kon zich niet meer vrij onder het volk bewegen. Hij was door Achab vogelvrij verklaard, omdat hij de waarheid sprak en het kwaad aan de kaak stelde.

Voor mensen die in hun zonden volharden, is de waarheid hard. En dat geldt niet alleen voor mensen van de wereld, die niets met het geloof te maken willen hebben. Menig christen zit tandenknarsend in de kerkbank als een profeet hem de waarheid voorhoudt (vgl. Hand. 7:54). Dat was zo in de dagen van Elia, in de dagen van de Heer Jezus, en in de dagen van Stefanus. In onze dagen is dit niet anders.

De woorden van de Heer Jezus vielen bij Zijn volksgenoten niet in goede aarde, want *'geen enkele profeet is aangenaam in zijn vaderstad'*. Dat Gods genade zich naar de heidenen en niet naar Israëel had uitgestrekt, maakte hen woedend. Zij wierpen Jezus de stad uit om Hem van de steilte af te werpen. *'Hij echter ging midden tussen hen door en vertrok'* (Luc. 4:28-30). Dit toont aan dat Jezus méér is dan een gewone profeet. Hij is de Profeet waarover Mozes heeft geschreven (Deut. 18:18-19). Hij is dan ook ver verheven boven Elia (vgl. Matt. 16:13-16).

In Sarefat aangekomen, ontmoette Elia de weduwe waarover de HERE had gesproken. Zij was bij de stadspoort hout aan het sprokkelen. Om te weten te komen of dit inderdaad de weduwe was waarover God had gesproken, stelde Elia haar op de proef en vroeg hij of zij wat water voor hem wilde halen (vgl. Gen. 24:12-21). Welwillend deed de weduwe wat hij vroeg en ging naar huis, maar Elia riep haar na om ook nog wat brood mee te nemen.

In een tijd van droogte en hongersnood was dit wel erg veel gevraagd! Water en brood waren schaars en de weduwe antwoordde dan ook: *'Zo waar de HERE, uw God, leeft, ik heb geen broodkoek, maar enkel een handvol meel in de pot en een weinig olie in de kruik'*. Het beetje meel dat ze nog had, was net genoeg om een broodkoek te bereiden voor haar en haar zoon. Daarna wachtte hun de vreselijke hongerdood. Elia zei echter tegen haar: *'Vrees niet, ga het thuis bereiden, zoals u gezegd hebt, maar bereid mij daarvan eerst een kleine koek en breng mij die hier; voor u en uw zoon kunt u het later bereiden. Want zo zegt de HERE, de God van Israëel: Het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet ontbreken tot op de dag, waarop de HERE regen op de aardbodem zal geven'*.

Je laatste restje eten afstaan aan een vreemdeling, en niet bang zijn? Toch deed zij wat Elia van haar vroeg. Alléén het geloof kan in dit soort omstandigheden gehoorzamen. Zij had haar geloof in de God *die leeft*, al uitgesproken (vs. 12). Nu werd deze belijdenis op de proef gesteld. Geloofde

zij werkelijk dat God leefde en dat Hij in haar nood kon voorzien? Ja, dat geloofde zij!

Het is één ding te belijden dat wij geloven in de levende God, maar het is iets anders om die belijdenis ook in de praktijk van het leven waar te maken. Vroeg of laat zullen onze mooie belijdenissen op de proef worden gesteld, en dan zal blijken in hoeverre wij echt op God vertrouwen. *'Het meel in de pot raakte niet op en de olie in de kruik ontbrak niet, naar het woord van de HERE, dat Hij door de dienst van Elia gesproken had'*. Het geloof van de weduwe werd niet beschaamd. Zoals Elia had gesproken, gebeurde het ook.

Na deze gebeurtenis werd de zoon van de weduwe echter ziek, en overleed hij ook aan zijn ziekte. De weduwe was ten einde raad en wendde zich in haar nood tot Elia: *'Hoe heb ik het met u, man Gods? U hebt bij mij intrek genomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen, en te maken dat mijn zoon sterft'*. Ze kon het echt niet meer volgen. Verbleef de man Gods in haar huis om haar ongerechtigheid in herinnering te brengen? Dit kon toch niet waar zijn? Haar geloof werd opnieuw op de proef gesteld, en hoe! Elia was de representant van Jahweh, de God van Israël. Hij was voor de weduwe dan ook het aanspreekpunt om duidelijkheid te verschaffen.

Elia was duidelijk aangeslagen. Hij zei niets, maar nam haar zoon uit haar armen en zocht het letterlijk en figuurlijk hogerop. Met de jongen in zijn armen ging hij naar het bovenvertrek waar hij verblijf hield. Hij legde de jongen op zijn bed en riep tot de HERE, zijn God. Dat Elia veel moeite had met de gang van zaken, blijkt uit het woordje 'zelfs': *'Doet U zelfs de weduwe, bij wie ik als vreemdeling vertoef, het onheil aan, haar zoon te laten sterven?'*

De weduwe verweet Elia dat hij verantwoordelijk was voor de dood van haar zoon. En Elia legde op zijn beurt haar verwijt neer bij de HERE, zijn God. En dit is ook het beste wat we met dit soort verwijten kunnen doen.

'Daarna strekte hij zich uit bovenop het kind en riep tot de HERE, en zei: HERE, mijn God! Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren. En de HERE hoorde naar de stem van Elia en de ziel van het kind keerde in hem terug, zodat het levend werd. Toen nam Elia het kind, droeg het uit het bovenvertrek naar beneden in huis en gaf het aan zijn moeder. En Elia zei: Zie, uw zoon leeft. Daarop zei de vrouw tot Elisa: Nu weet ik dat u een man Gods bent en dat het woord van de HERE in uw mond waarheid is.'

Hieruit blijkt maar weer dat Gods gedachten niet onze gedachten zijn, en dat onze wegen niet Zijn wegen zijn (Jes. 55:8-9). Door het overlijden van haar zoon moesten zeker vijf dingen duidelijk worden:

- a. De weduwe was een *zondares*. Zij was dood in de overtredingen en zonden, waarin zij gewandeld had (vgl. Ef. 2:1-2). Haar ongerechtigheden werden op deze wijze in herinnering gebracht.
- b. Door *genade* had God haar en haar zoon in leven gehouden. Het was *door het geloof*, en dat niet uit haarzelf. Het was een gave van God (Ef. 2:8).
- c. Zij behoorde tot de *heidenen*, die uitgesloten waren van het burgerrecht van Israël en vreemdelingen waren van de verbonden der belofte (Ef. 2:11-12). Zij kon dus nergens aanspraak op maken.
- d. Op deze wijze kon de HERE haar tonen dat Hij de God is, *die leeft* (1 Kon. 17:12). En dat Hij, in tegenstelling tot Baäl, de macht heeft om doden weer tot leven te wekken. Hij is niet alleen de Onderhouder van het leven (meel en olie), maar ook de Oorsprong van het leven.
- e. Haar ogen werden geopend. Nu stond het voor haar onbetwistbaar vast dat Elia een man Gods was, en dat het woord van de HERE in zijn mond waarheid was (vgl. Joh. 11:40-44).

Kennelijk was de dood van haar zoon de enige manier om tot in het diepst van haar hart door te dringen. De beide wondertekenen moesten duidelijk maken dat Elia namens God sprak en handelde. De weduwe wist nu dat Elia werkelijk een profeet van God was.

Lees Matteüs 15:21-28.

Sidon was de bakermat van de Baäl-cultus. De HERE, de God van Israël, had Zijn naam verheerlijkt aan deze weduwe uit het heidense Sidon. En Elia, Zijn profeet, deelde in die heerlijkheid. Eeuwen later zien we hoe het geloof van een vrouw uit hetzelfde gebied door Jezus op de proef wordt gesteld. Ook voor haar moest duidelijk worden dat zij zich nergens op kon beroepen. De Heer zei klip en klaar tegen haar dat zij niet behoorde tot de verloren schapen van het huis van Israël. Zij behoorde niet tot deze verloren

schapen, maar tot de onreine 'honden'. Want daarmee werden de heidenen vergeleken.

Vandaag kunnen we zulke uitspraken natuurlijk niet meer doen, maar toen was dit soort beeldspraak gebruikelijk (vgl. Matt. 7:6; Fil. 3:2; 2 Petr. 2:22; Openb. 22:15). De vrouw liep dan ook niet boos weg, maar zij boog zich onder de woorden van de Heer: *'Zij echter zei: Jawel, Heer, want ook de honden eten de kruimels die van de tafel van hun meesters vallen'* (Matt. 15:27). Net zoals bij de weduwe zien we dat haar geloof werd beloond, want vanaf dat uur werd haar dochter gezond.

De derde les:

Profeten die de waarheid spreken worden door God bevestigd, zodat aan iedereen duidelijk wordt dat we met een man Gods hebben te maken.

6. Strikken die voor profeten worden gespannen

Lees 1 Koningen 18:1-15.

Na drie jaar was de tijd aangebroken dat de HERE een einde wilde maken aan de lange periode van droogte en hongersnood. Elia moest zich aan Achab vertonen en hem de boodschap brengen dat de HERE regen wilde geven op de aardbodem. Nu werd hij niet op pad gestuurd met een woord van oordeel, maar met een woord van zegen. Onderweg liep hij Obadja tegen het lijf. Obadja, de hofmaarschalk van Achab, was erop uitgestuurd om water te zoeken voor het vee van zijn meester. Je zou het niet verwachten, maar van Obadja wordt getuigd dat hij iemand was die de HERE zeer vreesde. Hij had honderd profeten van de HERE in een spelonk verborgen, vijftig bij vijftig, en hen voorzien van brood en water. Hiermee riskeerde hij zijn eigen leven. Want als dit aan het licht kwam, moest hij het met de dood bekopen. Toen Obadja Elia ontmoette, herkende hij de profeet meteen. Hij wierp zich op zijn aangezicht en sprak: *'Bent u daar, mijn heer Elia?'*

Elia had niet zoveel respect voor Obadja, en hij liet dit ook merken. Kortaf zei hij tegen hem: *'Ga heen, zeg tot uw heer: Elia is er'*. De boodschap die Obadja aan zijn meester moest overbrengen, bestond uit drie woorden: *'Elia is er'*. Dit was echter teveel gevraagd voor Obadja. Hij zag de bui al hangen en probeerde onder de opdracht uit te komen. Maar Elia was niet onder de

indruk van zijn argumenten en zei: *'Zo waar de HERE der heerscharen leeft, in wiens dienst ik sta, heden zal ik mij aan hem vertonen'*.

Er valt over Obadja veel te zeggen, maar we focussen ons nu op de profeten. De overgebleven profeten van de HERE hadden zich uit angst voor het schrikbewind van Izebel in een spelonk verborgen. Niemand die zijn stem nog in het openbaar liet horen, behalve Elia. Profeten die zich uit angst verbergen, zijn voor God niet bruikbaar. Hoeveel profeten hebben zich niet verborgen in een 'spelonk'? Aan het oog onttrokken verschuilen zij zich in hun kerk of gemeente, waar zij zich laten verzorgen met brood en water. Binnen de kerkmuren laten zij hun stem volop horen, maar waar zijn de profeten die het aandurven om naar buiten te treden en hun stem in deze vijandige wereld te laten horen? *'Vrees voor mensen spant een strik, maar wie op de HERE vertrouwt, is onaantastbaar'* (Spr. 29:25).

Wat mankeerde er aan de profeten die zich in de spelonk schuilhielden? Zij waren verstrikt geraakt in vrees voor mensen. Als we zo'n geschiedenis overdenken en de zwakheden van anderen zien, is het goed onszelf voor ogen te houden wie wijzelf zijn. Laten wij niet met een gevoel van zelfvoldaanheid de zwakheden van anderen aanwijzen. Laten wij deze profeten dan ook niet geringschatten vanwege hun angst en vrees, hun gebrek aan geloof en vertrouwen. Ze hadden alle reden om te vrezen. Achab oefende een schrikbewind uit, en de profeten van de HERE werden vervolgd en met het zwaard gedood. Er scheen geen helper te zijn. We zullen zien dat ook Elia in mensenvrees verstrikt raakte en op dat moment de moed opgaf (1 Kon. 19:1-8).

Angstige en ontmoedigde profeten hebben niets aan veroordelende woorden, zij moeten gesterkt en bemoedigd worden. Hoe dit in zijn werk gaat, laat Paulus ons zien. Timoteüs, een protegé van Paulus, was bang aangelegd. Het gevaar was dan ook reëel dat hij in de strik van mensenvrees zou raken. Het geestelijke vuur, dat eens zo krachtig brandde, dreigde te doven. Veroordelende woorden zouden deze 'walmende vlaspit' slechts hebben uitgeblust (vgl. Matt. 12:20). Paulus veroordeelde hem dan ook niet, maar hij herinnerde hem eraan de genadegave van God aan te wakkeren. *'Want God heeft ons niet gegeven een geest van bangheid, maar van kracht, liefde en bezonnenheid'* (2 Tim. 1:6 vv.).

Angstige gelovigen moeten niet hard worden aangepakt. Hoe snel staan wij soms klaar met onze vooroordelen! Elia had weinig respect voor Obadja, en waarschijnlijk had hij nog minder respect voor de profeten die zich schuilhielden in de spelonk. Toen Obadja hem van hun bestaan op de hoogte had gebracht, volgde er van zijn kant geen enkele reactie, positief noch negatief. Later zien wij hoe hij over hen dacht. De profeten van de Here waren met het zwaard gedood, zodat hij alleen was overgebleven (zie 1 Kon. 19:10, 14). De ware profeten waren gedood, en de honderd profeten in de spelonk telden voor hem eigenlijk niet mee!

Gelovigen moeten worden opgebouwd en daarbij hoort ook een woord van vermaning, het aanbrenge van bijbelse correctie. Dit hebben we allemaal nodig. Maar vermaningen moeten nooit op een aanmatigende manier uitgedeeld worden. Het moet altijd in zachtmoedigheid en in een geest van oprechte liefde gebeuren (vgl. Gal. 6:1).

Wij vinden het normaal dat wij als christenen in alle vrijheid ons geloof kunnen beleven. In wezen is dit echter abnormaal. De vrijheid in onze samenleving is een genade van God, en we mogen dankbaar zijn dat God ons die vrijheid geeft. In grote delen van de wereld worden christenen vervolgd, mishandeld, van hun bezittingen beroofd en op gruwelijke wijze vermoord. Laten we niet vergeten dat de christenen in landen als Syrië en Irak net zulke mensen zijn als wij. IS heeft de oorlog verklaard aan de 'kruisvaarders'. En wie van ons durft het de christenen kwalijk te nemen dat zij zich in hun doodsangst schuilhouden, of op de vlucht slaan voor deze barbaren? Deze christenen leven als schapen te midden van wolven.

De Heer Jezus heeft gezegd: *'In de wereld hebt u verdrukking'* (Joh. 16:33). Luther vertaalde dit minder juist, maar wel aangrijpend: *'In de wereld hebt u angst'*. Verdrukking heeft meestal angst tot gevolg. Het past ons niet om onze vervolgde broeders en zusters te veroordelen, omdat zij zich uit angst verbergen of wegvluchten. Wij mogen God op onze blote knieën danken dat wij ons christen-zijn in alle vrijheid mogen beleven. En wat onze vervolgde broeders en zusters betreft? Laten we hen toch vooral in onze gebeden gedenken (Hebr. 13:3).

IS markeerde de huizen van christenen in Mosoel met een N teken (de Arabische letter noen) om aan te geven dat zij Nasrani of Nasara (meervoud) zijn, een benaming voor christenen die zo'n 15 maal in de Koran voorkomt. In Irak is het een teken van verachting.

Elia vertrouwde op de HERE en hij dacht ook dat hij onaantastbaar was. Dit is terecht als het om vijanden gaat, maar wie zich onaantastbaar waant ten opzichte van zijn medebroeders en zusters komt bedrogen uit. De hooghartige houding van Elia ten opzichte van zijn geloofsgenoten werd later op pijnlijke wijze afgestraft.

De vierde les:

Profeten moeten beducht zijn voor twee gespannen strikken:

- (1) Vrees voor mensen;
- (2) Hoogmoed.

7 ● Profeten krijgen te maken met valse beschuldigingen

Lees 1 Koningen 18:16-19.

Elia had Obadja zover gekregen dat hij het aandurfde Achab te vertellen dat de profeet hem wilde ontmoeten. Nadat hij de boodschap van Elia had overgebracht, maakte Achab zich meteen op om Elia te ontmoeten. En zodra hij hem zag, zei hij: *'Bent u daar, u die Israël in het ongeluk stort'*.

Nog voordat Elia één woord had gesproken, werd hij dus in de beklagdenbank gezet en ervan beschuldigd dat hij Israël in het ongeluk had gestort. Elia liet dit echter niet over zijn kant gaan en diende Achab van replek: *'Ik heb Israël niet in het ongeluk gestort, maar u en uws vaders huis, doordat u de geboden van de HERE hebt verzaakt en de Baäls bent nagelopen'*. Vervolgens gaf hij Achab de opdracht om heel Israël bijeen te laten roepen op de berg Karmel. Ook de 450 profeten van de Baäl en de 400 profeten van de Asjera, die van de tafel van Izebel aten, moesten hierbij aanwezig zijn.

Zonder enige schroom had Achab Elia ervan beschuldigd dat hij Israël in het ongeluk had gestort. Kwam het dan niet bij hem op dat hijzelf en het huis van zijn vader hiervan de oorzaak waren? Hadden zij de HERE niet tot toorn verwekt door Zijn geboden te verzaken en de Baäls na te lopen?

Er is een enorm verschil tussen iemand die zijn zonden niet kent en zelfvoldaan voortleeft, en iemand die zich van zijn zonden bewust is en tot berouw komt. Wij leven in een land waar de betrouwbaarheid van de Bijbel steeds meer onderuit wordt gehaald, waar het aantal kerkleden drastisch terugloopt en waar de invloed van het christendom jaar op jaar afneemt. Als de kerk in het 'ongeluk' is gestort, als gevolg van Gods oordeel over het geestelijke en morele verval, kunnen we op drie manieren reageren:

- (a) De schuld op anderen afschuiven, zodat we zelf vrijuit gaan.
- (b) De hand in eigen boezem steken en erkennen dat we ontrouw zijn geworden.
- (c) De kop in het zand steken en doorgaan alsof er niets aan de hand is.

Zonder hierop al te diep in te gaan, stellen we vast dat de opties (a) en (c) de meest gangbare zijn. Zij die willen vasthouden aan Gods Woord worden soms verachtelijk 'biblicisten'³ genoemd, die vernieuwing en opwekking in de weg zouden staan (a). In plaats van de hand in eigen boezem te steken en tot belijdenis van schuld te komen (b), gaan velen door alsof er niets aan de hand is (c). Ondanks al het profeteren over een aanstaande opwekking, is hier echter weinig van te zien. Wie is nu hiervan de oorzaak? Is er niet wat anders aan de hand?

De vijfde les:

Profeten die tegen het kwaad getuigen krijgen te maken met onterechte kritiek en valse beschuldigingen. Er is een al te menselijke manier om hieraan te ontkomen: Doe nooit iets, wees niets en steek uw hoofd nooit boven het maaiveld uit!

3 Als 'biblicisten' werden vroeger mensen aangeduid die vasthielden aan de betrouwbaarheid van de Bijbel. Maar dit woord heeft in de loop van de tijd een andere betekenis gekregen. Christenen die vandaag zo worden genoemd, zijn kennelijk lieden die niet serieus te nemen zijn!

8. Profeten gaan confrontaties niet uit de weg

Lees 1 Koningen 18:20-46

Elia had Achab de opdracht gegeven om heel Israël bijeen te laten roepen naar de berg Karmel, ook de 450 profeten van de Baäl en de 400 profeten van de Asjera, die van de tafel van Izebel aten (1 Kon. 18:19). Elia stuurde dus bewust aan op een confrontatie. Hij had niets te vrezen, want hij stond in dienst van de HERE, de God van Israël, de levende en waarachtige God (zie 1 Kon. 17:1; 18:15).

Het is goed dat we ons bewust zijn in Wiens dienst we staan, maar weten we ook wáár we voor staan? Waar sta ik voor, en wat zijn mijn normen en waarden? Wat draag ik uit, en durf ik evenals Elia mijn stem te laten horen? Of ben ik een Obadja, die ondergronds gaat en niet openlijk voor zijn mening durft uit te komen? Er zijn ook vandaag mensen zoals Obadja, of profeten die ergens bij elkaar gekropen zitten en in leven worden gehouden met brood en water. Maar wat hebben we aan profeten die hun mond dicht houden en de confrontatie met de buitenwereld niet aandurven? We hebben ook nu behoefte aan mannen zoals Elia, profeten die weten in Wiens dienst ze staan, maar die ook weten wáár ze voor staan en dit ook uitdragen.

‘Waar is de profeet die, zoals in bijbelse tijden, vlijmscherp de zonden aan de kaak durft te stellen en de weg terug tot God wijst? Ik bedoel niet iemand

die wel eens even – vanuit de hoogte – zal vertellen wat er allemaal niet goed is. Maar iemand, die de pijn van het oordeel in zijn eigen hart voelt en beweogen is met het volk’ (Dirk van Genderen).

Waarom moesten allen nu juist naar de berg Karmel komen? Zowel de gesloten hemel, het inhouden van de dauw en de regen, alsook het tafereel op de berg Karmel: al deze dingen zijn van groot belang om tot de kern van de zaak door te dringen. Deze gebeurtenissen houden namelijk verband met de machtsstrijd tussen Jahweh, de God van Israël, en Baäl, de god (een demon) van de Kanaänieten. Om meer begrip van deze strijd te krijgen, zullen we ons eerst met Baäl bezighouden.

Baäl betekent heer, of eigenaar. Het was de naam van een mannelijke godheid. In het Kanaänitische geloof was hij de eigenaar van het land en regelde hij de vruchtbaarheid ervan. Zijn vrouwelijke partner was Astarte (Asjera) (vgl. Richt. 2:13; 10:6). Baäl en Astarte werden beiden gezien als kosmische goden, die in de hemelen woonden. De regelmatige cyclus van de natuur en de vruchtbaarheid van de grond, het nieuwe leven van de lente volgend op de dorheid van de winter, waren te danken aan de seksuele gemeenschap tussen Baäl en zijn vrouwelijke partner Astarte. De heilige plaatsen van de Baäl waren vaak op kale heuveltoppen gelokaliseerd om de meeste kans te maken de aandacht van de goden te trekken. Dit ging gepaard met seksuele rituelen (orgieën). Vrouwen en mannen namen samen deel aan de dienst van de afgod, en tijdens de ‘vruchtbaarheidsfeesten’ had men vrijelijk seksuele gemeenschap met elkaar.

Zo’n religie leek aantrekkelijk voor Israël, dat in Kanaän op agrarische wijze leefde en afhankelijk was van de vruchtbaarheid van land en dier. En daarbij, een god dienen waarbij je alle remmen kon losgooien, ging – en gaat – er wel in. De verleiding om andere goden te dienen was dan ook sterk. Israël had Jahweh niet helemaal aan de kant gezet. In tijden van militaire crisis wendde men zich tot Jahweh. Dan mocht Hij opdraven om hen uit de nood helpen (vgl. Richt. 3:9, 15; 6:6, enz.). En als de rust was weergekeerd, werd de Baäl aangeroepen voor succes in de landbouw. Men meende dus Jahweh én de Baäl te kunnen dienen (vs. 21). De HERE is echter een naijverig God, Hij duldt geen enkele god naast Zich. Of die god nu Baäl, Mammon of hoe dan ook genoemd wordt. Niemand kan twee heren dienen, want wij kunnen niet God dienen én Mammon (Matt. 6:24).

De Israëlieten dienden dus de Baäl om een rijke oogst te kunnen binnenhalen. Baäl werd gezien als de god die zorgde voor regen en vruchtbaarheid. Een hemel die door Jahweh was toegesloten, moest echter de onmacht van Baäl aantonen. Niet Baäl, maar de HERE, de God van Israël, was Heer en Meester van het hemelruim. Baäl was slechts een nietige afgod. Er is geen God dan Eén (vgl. 1 Kor. 8:4; 10:19).

Dat Baäl niets voorstelde, wordt duidelijk geïllustreerd in Richteren 6. De HERE (Jahweh) had Gideon opdracht gegeven om het altaar van Baäl, dat van zijn vader was, omver te halen en de gewijde paal die erbij stond om te houwen. Daarvoor in de plaats moest hij een altaar voor Jahweh bouwen, en een stier als brandoffer voor Hem offeren met het hout van de gewijde paal die hij zou omhouwen. Toen aan het licht kwam dat Gideon de 'boosdoener' was geweest, wilden zijn dorpsgenoten hem doden, maar Joas, Gideons vader, zei tot allen: *'Wilt u voor Baäl strijden? Of wilt u hem helpen? (...) Indien hij een god is, laat hij voor zichzelf strijden, nu iemand zijn altaar neergehaald heeft'* (Richt. 6:25-31).

Gideon hield aan deze dappere daad de naam Jerubbaäl over. Dat betekent: *'Laat Baäl met hem strijden'*. Maar Baäl zweeg in alle toonaarden, en Gideon (d.i. 'hij die neerhouwt' of 'boomveller') kwam als overwinnaar uit de strijd.

Baäl en ook de andere afgoden stelden niets voor, toch ging er zo'n aantrekkingskracht uit van de vreemde goden dat het volk Israël hiervoor telkens opnieuw bezweek. De waarschuwing van Johannes blijft dan ook actueel: *'Kinderen, wacht u voor de afgoden'* (1 Joh. 5:21).

Elia op de berg Karmel

Nu we overdacht hebben dat de heilige plaatsen van de Baäl vaak op kale heuveltoppen waren gelokaliseerd, begrijpen we ook waarom Elia de berg Karmel had uitgekozen. Daar maakte men de meeste kans om de aandacht van Baäl te trekken. Het was voor de profeten van Baäl de ideale plaats om de aandacht van hun god te krijgen.

Elia daagde hen hiermee uit. Hij wilde de strijd op 'hun' terrein uitvechten, daar waar de Baäl gediend werd. *'Toen naderde Elia tot het hele volk en zei: Hoelang zult u aan beide zijden mank gaan? Indien de HERE God is, volg*

Hem na; maar indien het de Baäl is, volg hem na. Maar het volk antwoordde hem niets'.

Het volk meende van twee walletjes te kunnen eten: het wilde Jahweh dienen én de Baäl. Zoals de Heer Jezus duidelijk maakt, is dit onmogelijk: *'Niemand kan twee heren dienen, want hij zal óf de één haten en de ander liefhebben, óf zich aan de één hechten, en de ander verachten. U kunt niet God dienen en Mammon'* (Matt. 6:24).

Toen Elia het volk voor de keus had gesteld, kreeg hij geen antwoord. Stonden ze met de mond vol tanden, of wilden ze eerst afwachten hoe het allemaal zou aflopen? Ik denk het laatste: ze wilden eerst 'bewijzen' zien. Dit verschijnsel zien we ook in onze dagen. De profeet, de drager van Gods Woord, wordt niet geloofd. God moet Zich eerst maar eens bewijzen. We willen tekenen zien, anders geloven we het niet. Moet God nog bewijzen wie Hij is? Zo wordt Hij op de proef gesteld; en het woord van de Heer Jezus: *'gelukkig zij die niet zien en toch geloven'* (Joh. 20:29), wordt genegeerd. Elia wist waar de schoen knelde en hij gaf het volk wat het wilde.

Elia, de profeet van Jahweh, die alléén was overgebleven, nam het op tegen de 450 profeten van Baäl. Beide partijen moesten een stier slachten, die in stukken delen en op het hout leggen. Er mocht echter geen vuur aangestoken worden, het vuur moest van boven komen. Zij moesten de naam van hun god (Baäl) aanroepen, en Elia zou de naam van Jahweh aanroepen. De God die met vuur zou antwoorden, die zou God zijn. En het hele volk antwoordde: *'Dat is goed.'* Elia had het volk weer aan de praat gekregen. Dit is dus wat ze wilden: Vuur uit de hemel!

Hoe gevaarlijk het is om pas te geloven als God vuur uit de hemel laat neerdalen, zien we in het boek Openbaring. Het beest uit de aarde (de antichrist) zal grote tekenen doen, zodat het zelfs vuur uit de hemel laat neerdalen op de aarde ten aanschouwen van de mensen. En het misleidt hen die op de aarde wonen en zegt hun, dat zij voor het beest dat de wond van het zwaard had en weer leefde, een beeld moesten maken (zie Openb. 13:13-14 en 2 Tess. 2:9-10).

Mensen die hun geloof op tekenen baseren, begeven zich op glas ijs; zij lopen grote kans om misleid te worden. Niet alleen als de Gemeente is opgenomen in de hemel, maar ook nu al. We worden niet opgeroepen

in krachten, tekenen en wonderen te geloven, maar in de waarheid, het Woord van God. Dit is ons door de apostelen van de Heer Jezus Christus is overgeleverd (2 Tess. 2:9-10; Jud.: 17). God bevestigt (of bewijst) Zijn liefde tot ons hierin, dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren (Rom. 5:8). Hij heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven (Rom. 8:32). Méér kon God ons niet geven. Wie nu nog twijfelt aan Gods bestaan en Zijn liefde voor verloren mensen, doet Hem oneer aan.

De profeten van Baäl mochten als eerste een stier uitkiezen en de naam van hun god aanroepen. Nadat ze de stier op het hout hadden gelegd, riepen ze van de morgen tot de middag hun god aan en zeiden: *'Baäl, antwoord ons!'* Maar er kwam geen geluid en niemand gaf antwoord. Daarbij hinkten zij om het altaar dat zij gemaakt hadden (vs. 25-26). Wat een tafereel!

Elia had zich de hele morgen ingehouden, maar toen het middag werd vond hij het welletjes: *'Roept luider, want hij is immers een god. Hij is zeker in gepeins, of hij heeft zich afgezonderd, of hij is op reis; misschien slaapt hij en moet wakker worden'*. Het was een bespottelijke vertoning. De profeten van Baäl werden te kijk gezet voor het hele volk. Het merkwaardige is dat ze ook nog deden wat Elia zei: *'Toen riepen zij luider en maakten zich naar hun gewoonte insnijdingen met zwaarden en speren, totdat zij dropen van het bloed'*.

De zelfverminking moest kracht geven aan hun geroep. De hele middag schreeuwden ze en hinkten om hun altaar, en toen de middag voorbij was, tot tegen het brengen van het avondoffer, raakten zij in geestvervoering. *'Maar er kwam geen geluid, en niemand gaf antwoord, of sloeg er acht op'*. Hoe hard zij ook schreeuwden, hinkten of zichzelf verminkten, het bleef stil; er kwam geen geluid. Heel hun optreden had één ding duidelijk gemaakt: Baäl stelde niets voor – het was een nietige afgod, meer niet!

Nu was het de beurt van Elia. Nadat hij het hele volk tot zich had geroepen, herstelde hij het altaar van de HERE dat omvergehaald was. Hij nam twaalf stenen naar het getal van de stammen van de zonen van Jakob, bouwde met de stenen een altaar in de naam van de HERE, en maakte rondom het altaar een groeve ter wijdte van twee maten zaad. Toen de aan stukken gehouwen stier als een brandoffer op het altaar gelegd werd, liet hij tot driemaal toe

vier kruiken met water over het brandoffer en het hout uitgieten, zodat het water rondom het altaar liep; zelfs de groeve vulde hij met water (vs. 30-35).

Elia herstelde het altaar van de HERE. Hoewel er sprake was geweest van een scheuring onder de twaalf stammen (Juda en Benjamin in het zuiden en de overige tien stammen in het noorden), bracht Elia met de twaalf stenen de eenheid van het volk tot uitdrukking (vgl. Ex. 24:4). Hoe verdeeld Gods volk ook is, en hoe groot het verval ook is, in Gods oog vormt het een eenheid. Te midden van de verdeeldheid en het verval in de christenheid, mogen ook wij uitdrukking geven aan de eenheid van het lichaam van Christus, de Gemeente. Er is immers maar één lichaam, en dit bestaat uit vele leden (zie 1 Kor. 10:17; 12:12-27; Ef. 4:4). Waar kunnen wij deze eenheid tot uitdrukking brengen? Waar en hoe drukte Elia deze eenheid uit? Bij het altaar!

Ons altaar is de Persoon van Christus Zélf (Hebr. 13:10). Daar waar Hij de Zijnen vergadert aan Zijn tafel, wordt uitdrukking gegeven aan de eenheid van het lichaam van Christus. Dit doen wij door deel te nemen aan het éne brood, dat wij met elkaar breken. Tal van christenen menen de eenheid van het lichaam zichtbaar uit te drukken door gezamenlijk allerlei activiteiten te ondernemen. Een eenheid die boven de verschillende kerkmuren moet uitstijgen. Deze eenheid heeft ook een naam gekregen: 'de oecumene van het hart'. Dit is goed bedoeld en het klinkt aardig, maar de diverse kerkmuren en dogma's blijven overeind staan!

Waarom houden we ons niet eenvoudig aan de Schrift? Gods Woord spreekt niet over de oecumene van het hart, maar over de liefde tot alle heiligen (zie Ef. 1:15; Kol. 1:4). Wij worden ertoe opgeroepen alle kinderen van God lief te hebben, in welke kerk of denominatie zij zich ook mogen bevinden. Ik kan met hen bidden, samen de Bijbel onderzoeken enzovoort, maar de Bijbel leert dat ik maar op één plaats en op één manier zichtbaar uitdrukking kan geven aan de eenheid van het lichaam van Christus, en wel aan de tafel van de Heer. Dit is de plaats waar Hij het gezag heeft en de Heilige Geest de leiding heeft.

Op de tijd nu dat men het avondoffer bracht, riep Elia de God van Abraham, Isaak en Israël aan. *'Toen schoot het vuur van Jahweh neer en verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde, en lekte het water in de groeve op'*. De tijd waarop men het avondoffer bracht, was het negende uur

van de dag (vgl. Ezra 9:5; Dan. 9:21; Hand. 3:1). Dit is drie uur 's middags. Dit was ook de tijd waarop de drie uren van duisternis eindigden, waarin de Heer Jezus door Zijn God was verlaten (zie Matt. 27:46).

Op dit tijdstip riep Elia de naam van de HERE aan, en het antwoord liet niet lang op zich wachten. Onmiddellijk daalde het vuur van Jahweh neer op het altaar. Vuur is in de Bijbel doorgaans een symbool van oordeel. Gods oordeel daalde uit de hemel neer en het verteerde alles: het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde. Er bleef ook niets over van het water in de groeve. Op die manier liet de HERE onmiskenbaar zien dat Hij de ware God was, en Elia zijn knecht.

Maar wat een wonder van genade! Het vuur van het rechtvaardige oordeel van God verteerde alleen maar het doordrenkte offer, en niet de zondige mensen eromheen. Dit tafereel voert ons naar een andere berg: de heuvel Golgota. Daar heeft zich nog een véél groter wonder van genade voltrokken. Het oordeel van God, dat ons zondige mensen had moeten treffen, kwam neer op Gods eigen veelgeliefde Zoon. Het verschrikkelijke kruis diende als altaar, waar Christus Zichzelf door de eeuwige Geest vlekkeloos aan God heeft geofferd (Hebr. 9:14).

In Klaagliederen 1:12-13 horen wij Christus profetisch spreken over het oordeel dat in alle hevigheid op Hem is neergedaald: *'Aanschouw en zie, of er een smart is als de smart die mij werd aangedaan, waarmee de HERE mij in kommer dompelde ten dage van Zijn brandende toorn. Vanuit de hoge zond Hij vuur; tot in mijn gebeente deed Hij het zinken'*. Hoeveel heeft Hij in onze plaats moeten lijden. Raakt het ons nog?

Jahweh had geantwoord, en het vuur had zijn uitwerking op het volk niet gemist. God had het hart van Zijn volk tot Zich geneigd: *'Toen het hele volk dat zag, wierpen zij zich op hun aangezicht en zeiden: De HERE, die is God'*. Zo gaat God ook vandaag nog te werk. Gods profeten nemen mensen figuurlijk gesproken mee naar het kruis van Golgota, en als zij inzien dat Christus Jezus in hun plaats is geoordeeld, vinden zij de weg naar God terug.

Jahweh had met Baäl afgerekend. En Elia, Gods knecht, rekende met zijn profeten af: *'Daarop zei Elia tot hen: Grijpt de profeten van de Baäl, laat niemand van hen ontkomen. Zij grepen hen, en Elia voerde hen naar de beek Kison en liet hen daar slachten'*. Op Gods terrein was geen plaats

voor profeten die in de naam van andere goden spraken. Voor hen was er volgens de wet maar één passende straf: zij moesten sterven (zie Deut. 13:1-5; 18:20). Zoals Izebel geen genade had gekend voor de profeten van Jahweh (1 Kon. 18:13), zo kende Elia geen genade voor de profeten van Baäl.

Laten wij niet vergeten dat wij ons hier op de bodem van de wet bevinden. Onder de wet was de regel: *oog voor oog, tand voor tand (...). En wie een mens doodslaat, zal ter dood gebracht worden* (Lev. 24:19-20). Maar zelfs als we dit recht van vergelding buiten beschouwing laten, waren de profeten van Baäl de doodstraf schuldig, omdat ze het volk ertoe hadden aangezet een afgod te gaan dienen.

In de genadetijd waarin wij leven, bidden wij God niet om vuur uit de hemel dat de vijanden verdelgt (vgl. 2 Kon. 1:10, 12; Luc. 9:54-56). Het is niet meer het beginsel: oog om oog en tand om tand. De Heer Jezus roept ons ertoe op onze vijanden lief te hebben en te bidden voor wie ons vervolgen, opdat wij zonen zijn van onze Vader, die in de hemelen is (Matt. 5:38-45).

Maar hoe gaan wij dan om met valse profeten? Kunnen zij ongestraft in leven blijven? De doodstraf wordt in de Gemeente niet toegepast. Niet de Gemeente, maar de overheid draagt het zwaard (Rom. 13:4). Gelovigen hebben echter wel een geestelijke bevoegdheid die daarmee overeenkomt: *‘Doet de boze uit uw midden weg’* (1 Kor. 5:13). Dit beantwoordt aan de opdracht in het boek Deuteronomium: *‘Zo zult u het kwaad uit uw midden wegdoen’* (zie Deut. 13:5; 17:7, 12; 19:19; 21:21; 22:21, 22, 24; 24:7). Voor valse profeten is in de Gemeente van de levende God evenmin plaats.

Aan Achab werd nog genade bewezen. Hij kreeg van de HERE de kans zijn leven te beteren. Elia zei tegen hem: *‘Ga, eet en drink, want daar is het geruis van een stortregen’*. De regen stond op het punt te komen; niet zomaar een buitje, maar een stortregen. Na het vuur (het oordeel), kwam de regen (de zegen). Hier zien wij de rijkdom van Gods goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, die tot doel heeft de zondaar tot bekering te leiden (Rom. 2:4).

Achab had echter een onbekeerlijk hart, en hij hoopte voor zichzelf toorn op. God heeft hem uiteindelijk vergolden naar zijn werken. De koning is

smadelijk aan zijn eind gekomen (vgl. Rom. 2:5-8 met 1 Kon. 21:17-19; 22:34-38).

Het gebed om opwekking

Toen Achab vertrokken was, klom Elia naar de hoogte van de Karmel, boog zich ter aarde en legde zijn gezicht tussen zijn knieën. Zijn gebed om regen werd niet meteen verhoord. Tot *zevenmaal* toe stuurde hij zijn knecht naar boven om te zien of er al wolken vanuit de zeekant kwamen aandrijven. En pas bij de zevende maal kwam hij terug met het bericht dat er een kleine wolk, als de hand van een man, opkwam uit de zee. Het getal zeven spreekt in de Bijbel van volheid of volkomenheid. Het geloof van de profeet werd volkomen op de proef gesteld. Het wolkje dat kwam aandrijven, was voor hem voldoende om zijn knecht met een boodschap naar Achab te sturen: *'Span in en daal af, laat de stortregen u niet ophouden'*. Binnen een oogwenk werd de hemel zwart van wolken en wind, en viel er een zware stortregen.

Terwijl Achab zat te eten en te drinken (vs. 42), lag Elia op de aarde met zijn aangezicht tussen zijn knieën. God had Zijn knecht beloofd dat het weer zou gaan regenen, maar de regen (de zegen) kwam hem niet aanwaaien, hieraan ging een zware gebedsstrijd vooraf.

We hebben een opwekking nodig

Veel mensen, ook in de kerken, houden zich tegenwoordig liever bezig met materiële dingen dan met God. Ze willen liever eten dan met de Geest vervuld worden, liever spelen dan bidden. Ze kijken liever tv dan naar wat God hun wil laten zien. Ze doen liever met een zangavond mee dan aan een gebedsavond. Ze zoeken liever plezier dan zich door de Heilige Geest te laten mobiliseren, en lezen liever een receptenboek dan Gods heilig boek. Het gevolg van dit alles is een zwakke, krachteloze kerk, die niet meer helder ziet – een kerk zonder liefde, zonder trouw en zonder levende getuigen, een kerk zonder liefde om verloren mensen te redden en zonder wonderen van genade. De kerk heeft een opwekking nodig, die de gelovigen die een vorm van godsdienstigheid hebben, verandert in mensen die de God van kracht aanbidden, en die onverschilligen ertoe brengt verantwoord te handelen.

DE STEM

Wij willen zo graag een opwekking, een stortregen van zegen. Maar opwekkingen komen ons niet aanwaaien. Voordat wij aan een opwekking kunnen denken, moet er eerst worden afgerekend met de afgoden en de valse profeten. Zolang valse profeten zich vrijuit kunnen bewegen in onze kerken en gemeenten, kunnen we een opwekking wel vergeten. En door enkele keren per jaar een samenkomst ter verootmoediging te organiseren, redden we het ook niet!

Richteren 10 maakt duidelijk dat belijdenis van zonden alleen niet voldoende is:

Lees Richteren 10:10-16

Het volk verwijderde de vreemde afgoden uit hun midden en diende de HERE. *'Toen kon Hij Israëls ellende niet langer aanzien'*. Hier worden drie zaken genoemd die aan een opwekking ten grondslag liggen:

1. collectieve belijdenis van zonde;
2. afrekenen met het kwaad;
3. en God alleen dienen.

Maar dan zijn we er nog niet! Als hieraan voldaan is, begint de tocht naar boven (1 Kon. 18:42b). Het gebed vergt geestelijke inspanning. Wij maken ons los van het aardse en zoeken Gods aangezicht. En dat doen wij eerbiedig. Wij buigen ons ter aarde en leggen ons gezicht tussen onze knieën. Dit staat in schril contrast met de hedendaagse opwekkingsbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn geestelijke oppeppers, goed voor het saamhorigheidsgevoel, maar meer ook niet! Evenals u verlang ook ik naar een opwekking, maar dan moeten we wel het bijbelse model voor opwekking weer ontdekken en daarop vertrouwen.

Terwijl Achab zich tegoed deed aan een maaltijd, lag Elia op zijn aangezicht te worstelen in het gebed. Elia was een mens van gelijke natuur als wij, maar op zijn gebed gaf de hemel regen en bracht de aarde vrucht voort (Jak. 5:17-18). Het staat er zo eenvoudig, maar wat een gebedsstrijd! Wij denken dat God onze gebeden zo snel mogelijk moet verhoren. Erger nog: wij denken Gods zegen te kunnen claimen! Dit Schriftgedeelte maakt duidelijk dat wij bij God niets te claimen hebben. Een krachtig en volhardend gebed

is géén claimend gebed! Het gebed is geen middel om alles wat wij maar wensen gedaan te krijgen. Het is geen toverspreuk waarmee wij de hemelse machten kunnen manipuleren om te krijgen wat wij begeren.

Maarten Luther zei het zo treffend: *'Het gebed is geen overwinning op Gods aarzeling, maar een beroep op Zijn bereidwilligheid'*. Bidden is vragen, claimen is eisen. Gods Woord leert dat wij niets moeten claimen, maar volhardend moeten bidden (zie Ef. 6:18; Kol. 4:2). God wil gebeden zijn. Hij stelt ons geloof op de proef, om op die manier volharding te bewerken (Jak. 1:3; 5:11). Bij Elia had de beproeving van het geloof een volmaakt werk tot gevolg: de regen viel met stromen uit de hemel.

Het gebeuren op de Karmel is heel indrukwekkend. Maar wat vinden wij dan zo indrukwekkend? Het vuur uit de hemel, of de gebedsstrijd van Elia? Het vuur uit de hemel is natuurlijk veel spectaculairder dan de gebedsstrijd van Elia. In de christenheid zijn we op zoek naar spectaculaire dingen, naar 'vuur'. Wij willen tekenen en wonderen zien! Maar opwekkingen komen niet tot stand door 'vuur' uit de hemel, maar door mensen zoals u en ik, mensen die bereid zijn hun knieën te buigen om de gebedsstrijd⁴ aan te gaan. Het is een geestelijke strijd, die zich hoofdzakelijk afspeelt in de binnenkamer, onttrokken aan het oog van de mensen. Niet echt spectaculair, en daarom ook niet echt populair.

Het verlangen naar tekenen en wonderen onder christenen is zorgelijk. Wij willen de God van Elia, wij willen vuur zien! In plaats van te vragen: *'Waar is de HERE, de God van Elia?'* (2 Kon. 2:14), kunnen we misschien beter vragen: *'Waar zijn de profeten zoals Elia?'*

De zesde les:

Profeten gaan de confrontatie niet uit de weg. Integendeel, zij zoeken die op!

4 Zie Appendix I

De profeet Elia en zijn opvolger

9. Profeten kunnen depressief worden

Lees 1 Koningen 19:1-8

Na de gebeurtenissen op de berg Karmel vertrok Achab naar zijn paleis te Jizreël. Hij haastte zich om zijn vrouw op de hoogte te brengen van wat er zich allemaal op de Karmel had afgespeeld. Toen ze hoorde dat Elia al de profeten met het zwaard had gedood, was ze razend. Meteen stuurde ze een bode naar Elia om hem het volgende mee te delen: *‘De goden mogen zó en nog erger met mij doen, als ik morgen om deze tijd uw leven niet zal maken als het leven van één van hen’*. Het was een duidelijke boodschap: Elia, morgen ben jij aan de beurt! En om haar boodschap kracht bij te zetten, had ze haar goden er ook bijgehaald: *‘De goden mogen zó doen’*.

Intimidatie is een probaat middel in de hand van de duivel. Waarom stuurde Izebel eerst een bode naar Elia toe, en rekende ze niet meteen met hem af? Was dit niet gewoon bluf, een dreigement dat ze gebruikte om Elia mee af te troeven? Wat zou er gebeurd zijn als Elia stand had gehouden en niet op de vlucht was geslagen? Dan was het waarschijnlijk over en uit geweest met Izebel en haar goden, en daar was ze zich goed van bewust!

De boodschap bleef niet zonder uitwerking op de profeet, want we lezen: *‘Toen hij dit had vernomen, maakte hij zich gereed en ging weg om zijn leven te redden’*. De schrik zat er goed in bij Elia. Samen met zijn knecht verliet hij het pad van het geloof en vluchtte hij naar Berseba, de meest zuidelijke stad van Israël, die tot Juda behoorde. Zo'n paniecreactie is het gevolg als

onze geest niet is afgestemd op de Heer. Negatieve gevoelens en angstige gedachten krijgen dan de overhand. Angst is echter een slechte raadgever. Hoe anders had deze geestelijke strijd kunnen verlopen, als Elia op zijn knieën was gegaan en zich gesterkt had in de HERE, zijn God (vgl. Ef. 6:10). Maar zonder de HERE te raadplegen, maakte hij zich gereed en ging weg om zijn leven te redden. Al deze dingen nu zijn gebeurd als voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen (vgl. 1 Kor. 10:11).

De goden van Izebel vertegenwoordigden boze geestelijke machten in de hemelse gewesten (Ef. 6:12). Dit is het terrein waar de strijd wordt gestreden, en één van de listen van de duivel is intimidatie. Omdat Elia het schild van het geloof niet had opgenomen, trof deze brandende pijl hem recht in het hart (Ef. 6:16). De duivel is onvermoeibaar. Wie meent dat hij zich zonder slag of stoot gewonnen geeft, vergist zich. Een gewonnen slag betekent nog geen gewonnen oorlog.

Hoe vaak verkeren wij niet in een roes na een enkele overwinning? En dat was met Elia waarschijnlijk ook het geval. Dacht hij misschien op de Karmel dat de strijd nu gestreden was en dat Achab en het hele volk zich tot de HERE zouden bekeren? Evenals koning Herodes was Achab een slap figuur. Hij had niets in te brengen bij zijn vrouw Izebel – zij was de baas. Van bekering was dan ook geen sprake. Izebel ging vol in de aanval, en met succes!

In Berseba liet Elia zijn knecht achter en trok een dagreis ver de woestijn in. Hij ging zitten onder een bremstruik en wenste te mogen sterven. Hij zei: *'Het is genoeg! Neem nu HERE, mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn vaderen. Daarop legde hij zich neer en sliep in onder een bremstruik'*. Izebel had tegen Elia gezegd: *Morgen ben jij aan de beurt*. Om gedood te worden? Nee, de HERE zou niet toelaten dat Zijn knecht ook maar een haar zou worden gekrenkt (zie 2 Kon. 1:10-15). Hooghartig en zelfingenomen had Elia neergekeken op Obadja en de honderd profeten van de HERE, die zich uit vrees voor Izebel hadden verborgen. Maar nu was hij aan de beurt en was hijzelf verstrikt geraakt in vrees voor mensen.

De Heer zegt tegen Zijn discipelen: *'Neem Mijn juk op en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart'* (Matt. 11:29). God laat dit soort pijnlijke lessen toe in ons leven, omdat Hij ons gelijkvormig wil maken aan het beeld van Zijn Zoon (Rom. 8:29). Evenals Elia moest ook de

zelfingenomen Petrus later deze les leren (vgl. Matt. 26:31-35, 56b; 69-75). Wie hooghartig en zelfingenomen op 'angsthazen' neerkijkt, is morgen zelf aan de beurt!

Elia liet zijn knecht achter en trok een dagreis ver de woestijn in. Het is een zegen als God ons een knecht geeft die ons vergezelt, want twee zijn beter dan één (zie Pred. 4:7-12). Er zijn echter situaties waarin knechten⁵ op een afstand moeten blijven (vgl. Gen. 22:5vv). Met het gevoelsleven van Elia had zijn knecht niets te maken, dit was iets tussen hem en de HERE. Een depressieve gelovige trekt zich vaker terug in de eenzaamheid. Elia wilde een poosje met rust worden gelaten, en dan kan het wel eens gebeuren dat 'knechten' op een afstand worden gehouden.

Elia zat diep in de put. Hij had er echt genoeg van en hij verlangde te mogen sterven. Wat een contrast vormt dit met zijn optreden op de Karmel! Alleen personen die op een machtige manier door zijn God gebruikt, kunnen zijn reactie ten volle plaatsen en begrijpen. Van Luther is bekend dat hij leed aan wisselende stemmingen en depressies. Maar wat te denken van Job, Mozes, David, Jeremia en anderen? Al deze geloofshelden waren mensen van gelijke natuur als wij (Jak. 5:17). Luther schreef zijn depressies toe aan demonische machten. Dat kan, maar dat hoeft niet! De depressie waarin Elia terecht was gekomen, had meerdere oorzaken.

We proberen een en ander op een rijtje te zetten. Elia vroeg de HERE om zijn leven te nemen, *want hij was niet beter dan zijn vaderen*. Elia had een te hoog verwachtingspatroon van zichzelf, en hij meende dat hij beter was dan zijn vaderen. Wat zijn vaderen niet voor elkaar hadden gekregen, dacht hij voor elkaar te krijgen. Zijn opdracht was de afvallige koning en het volk weer in het reine te brengen met de HERE. Toen die missie was mislukt, stortte zijn wereld in.

Velen onder ons hebben met zulke teleurstellingen geworsteld. Ik weet nog goed dat ik na mijn bekering erg mijn best heb gedaan voor de Heer. Ik had mijzelf een doel voor ogen gesteld: zoveel mogelijk mensen tot de Heer te brengen. Maar die mensen zaten niet op mij te wachten! Ik kende

5 In de knechten kunnen we gelovigen zien die God ons heeft gegeven om een bepaalde dienst te verrichten. Elisa goot letterlijk water op de handen van Elia (2 Kon. 3:11). Zo zijn er 'knechten' die ons figuurlijk gesproken de voeten wassen (Joh. 13), en onze lasten helpen dragen (Gal. 6:2).

christenen in mijn nabije omgeving die de kerkdeur achter zich hadden dichtgetrokken. Anderen kwamen samen in een of ander schoollokaaltje. Verstrooide schapen! In mijn naïviteit dacht ik al die verstrooide schapen weer bijeen te kunnen brengen. Maar daar waren die schapen niet van gediend! De teleurstelling was dan ook groot. Ik was niet beter dan mijn vaderen! Wie het gevoel heeft dat hij beter is dan zijn vaderen, zal vroeg of laat onder de 'bremstruik' terecht komen.

Elia wenste te *mogen* sterven. Laat niemand onder ons denken dat hij het recht heeft om zelf een eind te maken aan zijn leven. Elia zei: *Neem nu HERE, mijn leven*⁶. God heeft het leven gegeven, en Hij alleen heeft het recht om het te nemen (vgl. 1 Sam. 2:6; Job. 2:21). Mensen die zwaar depressief zijn, kunnen naar de dood verlangen. In onze samenleving ontbreekt het niet aan 'hulpverleners' die hen hierbij graag willen 'helpen'. Zulke mensen willen met God niets te maken hebben, maar ze willen wel als God zijn (vgl. Gen. 3:5b.) In feite zijn het handlangers van de duivel. Begripvol beloven zij de lijdende medemens op een humane wijze te laten inslapen. Elia, Jona, Mozes, Job en Jeremia klopten bij de juiste Hulpverlener aan. Gelukkig maar, want anders was het slecht met hen afgelopen!

Elia was depressief en hij zat met zichzelf in de knoop. Zijn gebed om te mogen sterven, was enerzijds een noodkreet en anderzijds een verwijt naar de HERE toe. Hoe gaan we om met tegenslag in ons leven, met de momenten dat we er niet meer tegenop kunnen? We zijn zo snel geneigd ons hoofd in de wind te gooien. We zien het niet meer zitten en geven – misschien niet in woorden, maar wel in gedachten – God de schuld. We denken dat God ons vergeten is en we twijfelen aan Zijn liefde. Laten we dit soort gedachten ver van ons werpen, want Hijzelf heeft gezegd: *'Ik zal u geenszins begeven en u geenszins verlaten, zodat wij met vrijmoedigheid mogen zeggen: De Heer is mij een Helper en ik zal niet vrezén'* (Hebr. 13:5-6).

God handelt met ons als een liefhebbende Vader met Zijn kinderen. Hij doet alle dingen meewerken ten goede voor hen die God liefhebben. Wij zijn naar Zijn voornemen geroepen en Hij wil ons aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig maken. Dit is onze bestemming, en alle ervaringen in ons leven werken daaraan mee. En daarbij horen ook de minder prettige dingen (Rom. 8:28-29).

6 Zie Appendix II

‘Het kan zijn dat ons geloof verflauwt; het kan zijn dat wij terneergeslagen zijn vanwege de schijnbare mislukking van onze dienst, en het kan zijn dat wij in ogenblikken van neerslachtigheid en teleurstelling de moed verliezen en bittere gedachten hebben, onbedachtzaam bidden, en zelfs klagen over ons harde lot. Toch houdt de liefdevolle zorg van God nooit op! Zijn genade schiet nooit tekort’ (Hamilton Smith).

Elia was totaal uitgeput, zoals we hier zien: *‘Daarna legde hij zich neer en sliep in onder een bremstruik’*. Vandaag noemen we dit een burn-out. Hij was lichamelijk en mentaal opgebrand. Om weer op krachten te komen, moest er een rustpauze worden ingelast. Drie dingen waren nodig om hem weer op de been te helpen:

- a. rust;
- b. eten;
- c. drinken.

In alle drie dingen voorzag de HERE. Hij gunde hem de nodige rust en Hij zorgde voor het benodigde eten en drinken: *‘Maar zie, daar raakte een engel hem aan en zei tot hem: Sta op, eet. Toen hij rondzag, was daar aan zijn hoofdeinde een koek op gloeiende stenen gebakken en een kruik water. Hij at en dronk en legde zich weer neer’*.

Om weer op krachten te komen, moest Elia eten en drinken. Bij de beek Kerit gebruikte God de *raven*, in Sarefat was het een *weduwe*, en hier in de woestijn is het een *engel* die hem van het benodigde eten en drinken voorziet. Waar wij ons ook mogen bevinden en wat de omstandigheden ook zijn, God zorgt voor de Zijnen (vgl. Matt. 6:25-34). Hij is de Almachtige: El Sjaddaj. Hem behoort alle macht toe in de hemel en op de aarde. Zijn mogelijkheden zijn onbegrensd. Hij beschikt over heel de schepping om in onze noden te voorzien: van vogels, mensen, engelen...

We kennen allemaal wel tegenslag in het leven. De momenten dat we er niet meer tegenop kunnen. Hoeveel gelovigen zijn niet de eenzaamheid ingevlucht? Teleurstellingen hebben hen depressief gemaakt. Van hun roeping en Gods plan met hun leven is weinig overgebleven. Misschien behoort ook u tot degenen die denken dat het allemaal geen zin meer heeft, dat u tevergeefs hebt geijverd voor de HERE? God had nog een aantal

taken voor Elia. Het eerste wat de engel tegen Elia zei, was: '*Sta op*'. Sta op, kom onder de bremstruik vandaan! Neem rust en zorg dat u weer op krachten komt. De tijd is nabij dat wij, net als Elia, ten hemel opgenomen zullen worden (vgl. 2 Kon. 2:1, 11 met 1 Tess. 4:13-18). Tot dat moment is er nog werk te doen!

De zevende les:

Profeten die tot het uiterste van hun mogelijkheden gaan, lopen grote kans depressief worden. Paulus schrijft: '*Ik vermag alle dingen in Hem, die mij kracht geeft*' (Fil. 4:13). Zoek uw kracht niet in uzelf, maar in Christus. Als u zich door omstandigheden terneergeslagen voelt, bedenk dan dat u niet afhankelijk bent van uw eigen kracht, maar dat *Christus* in u is.

10. Profeten moeten soms op hun schreden terugkeren

Lees 1 Koningen 19:8-18

Elia, die nog een lange reis moest afleggen, kreeg van de engel het bevel om op te staan en te eten. *‘Toen stond hij op, at en dronk en ging door de kracht van die spijs veertig dagen en veertig nachten tot aan het gebergte Gods, Horeb’*. Horeb wordt de berg Gods genoemd, het is een oude benaming voor de berg Sinai (vgl. Ex. 3:1; 17:6; 33:6; Deut. 5:2; 1 Kon. 8:9; Ps. 106:19).

Van Berseba naar de Horeb was het ongeveer 320 kilometer te voet. Elia legde deze afstand af in 40 dagen en 40 nachten. Het getal 40 spreekt in de Bijbel van beproeving en opvoeding. Het volk Israël moest 40 jaar door de woestijn reizen, en Jezus werd 40 dagen in de woestijn verzocht. De HERE gebruikte deze tocht om Elia aan het denken te zetten en te beproeven wat er in zijn hart was. Het is goed dat God zo’n barre omgeving gebruikt om ons aan het denken te zetten. Op die manier wordt ons geloof beproefd, en bewerkt de beproeving volharding (Jak. 1:2-4).

Jakobus schrijft: *‘Laat de volharding echter een volmaakt werk hebben’*. Als wij door God worden beproefd, proberen wij de beproeving zo snel mogelijk achter ons te laten. Dit is begrijpelijk, maar in dat geval kunnen we niet meer over volharding spreken en is er ook geen sprake van een volmaakt werk! Als God ons in de woestijn leidt, heeft Hij daar altijd een bedoeling

mee (vgl. Luc. 4:1-14). Laat Gods Geest Zijn werk in u doen en maak tijd vrij om uw gedachten en gevoelens tot bedaren te laten komen, zodat u naar binnen kunt kijken.

Elia legde zijn reis door de woestijn af in de kracht van het voedsel dat de HERE hem had gegeven. Als hij dit voedsel niet tot zich had genomen, zou de reis voor hem te ver zijn geweest. Het is belangrijk hierbij stil te staan. De wereld is voor de gelovige een woestijn, een plek van ontbering waar het geloof op de proef wordt gesteld (vgl. Deut. 8:2-3). Het volk Israël kreeg *het manna*, Elia kreeg een *gebakken koek*, en christenen voeden zich met *het brood dat uit de hemel is neergedaald: Jezus, de Zoon des mensen* (Joh. 6:22-59).

Alléén in de kracht van die spijs zijn wij in staat om de reis door de woestijn van deze wereld tot een goed einde te brengen. Als wij ons niet met de Heer Jezus voeden, d.w.z. als we ons niet dagelijks met Hem bezig houden, is de reis voor ons te ver. De kans is dan aanwezig dat we onder de lasten van het leven bezwijken en afhaken. Hiermee is niet gezegd dat iemand die in de Heer Jezus gelooft, verloren kan gaan. Maar wie zijn oog niet voortdurend op Jezus richt, kan zo vermoeid raken dat hij in zijn ziel bezwijkt (vgl. Hebr. 12:1-3).

Toen Elia op de plaats van bestemming was aangekomen, stelde de HERE hem een kritische vraag: *'Hij kwam daar bij een spelonk, waar hij overnachtte. En zie, het woord van de HERE kwam tot hem en Hij zei tot hem: Wat doet u hier, Elia?'* Wist de HERE dan niet wat Elia naar de berg Horeb had gedreven? Natuurlijk wel, want Hij doorgrondt ons hart en kent van verre onze gedachten (Ps. 139:1-2). Met dit soort vragen spreekt God ons geweten aan (vgl. Gen. 3:9). De HERE wilde hem met deze vraag duidelijk maken dat hij zich op de verkeerde plek bevond. Horeb was niet de plaats waar God hem wilde hebben. Elia had op de HERE moeten vertrouwen en op de plek moeten blijven waar hij vandaan was gevlucht.

Toen Jona van het aangezicht van de HERE was weggevlucht, belandde hij in het ingewand van de grote vis (Jona 2). Daar kwam hij tot bezinning. Nadat de vis hem had uitgespuwd, ging hij naar de plaats waar de HERE hem wilde hebben: Nineve. Soms komt het woord van God tot ons, en soms belanden we in omstandigheden waarin Hij ons aan het denken zet

met een indringende vraag. Ben ik nog op de juiste plaats? Moet ik niet rechtsomkeert maken en doen wat de Heer van mij vraagt?

Veertig dagen en veertig nachten had Elia de tijd gehad om na te denken, en nu kwam het hoge woord eruit: U weet toch wel waarom ik hier ben? Elia schoot in de verdediging: *'Ik heb zeer geijverd voor de HERE, de God van de legermachten, want de Israëlieten hebben Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood, zodat ik alleen ben overgebleven, en zij trachten mij het leven te benemen'*.

In bedekte termen was dit een verwijt jegens de HERE, en een poging om zichzelf te rechtvaardigen: *'Kijk eens hoe ijverig ik mij voor U heb ingezet. En wat heeft het mij opgeleverd? Ik ben alleen overgebleven en moest wel vluchten, omdat zij trachten mij van het leven te beroven'*. Elia voelde zich door de HERE in de steek gelaten. Alles wat hij had gedaan, had hij immers voor Hem gedaan. Maar was dit verwijt wel terecht? Had God hem in de steek gelaten? Nee! In zijn paniek had Elia niet langer op de HERE vertrouwd en alleen maar oog gehad voor de haat van Izebel.

Toen Petrus over het water liep en zijn oog niet langer op Jezus richtte, maar op de wind, begon hij te zinken (Matt. 14:29-31). Petrus twijfelde. Jezus zegt dat hij kleingelovig was. En dit was ook het geval met Elia. Als hij meer op de HERE had vertrouwd, had hij niet voor zijn leven hoeven vrezen. Hij twijfelde echter en ging er vandoor! Het verwijt tegenover de HERE was dan ook niet terecht.

De ontmoeting met de HERE veranderde zijn houding. *'Daarop zei Hij: Treed naar buiten en ga op de berg staan voor het aangezicht van de HERE. En zie, toen de HERE juist zou voorbijgaan, was er een geweldige en sterke wind, die bergen verscheurde en rotsen verbrijzelde, die voor de HERE uitging. In de wind was de HERE niet. En na de wind een aardbeving. In de aardbeving was de HERE niet. En na de aardbeving een vuur. In het vuur was de HERE niet. En na het vuur het suizen van een zachte koelte. Zodra Elia dit hoorde, omwond hij zijn gelaat met zijn mantel, ging naar buiten en bleef in de ingang van de spelonk staan'*.

Op een machtige wijze openbaarde de HERE Zich aan Elia. Maar in de wind was de HERE niet, en in de aardbeving was Hij evenmin, en ook in het vuur was Hij niet! Pas bij het suizen van een zachte koelte herkende Elia Gods

stem. Op de Karmel had hij God leren kennen als een verterend vuur (vgl. Hebr. 12:29), maar dit was een totaal nieuwe ervaring voor hem. De indrukwekkende natuurverschijnselen zoals de wind, de aardbeving en het vuur brachten hem niet van zijn stuk, maar het suizen van de zachte koelte maakte zo'n indruk op hem dat hij zijn gelaat met zijn mantel omwond. Zó had hij de HERE nog niet eerder leren kennen. Soms gebruikt God letterlijk een aardbeving om een zondaar wakker te schudden (vgl. Hand. 16:26-30), maar het is het suizen van de zachte koelte – de lieflijkheid van de genade – die hem door de knieën doet gaan (Hand. 16:31).

Eeuwen tevoren had Mozes dezelfde berg beklommen en had hij ook een bijzondere ontmoeting met God gehad (Ex. 33:12-23). Vanuit de rotsholte mocht hij de heerlijkheid van de HERE aan zich voorbij zien gaan. In de rotsholte werd hij door Gods *hand* bedekt, totdat de HERE aan hem voorbij was gegaan, want geen mens kan Hem zien en leven. Daarom moest Elia ook zijn gezicht bedekken. Bij Elia was het niet Gods hand die hem bedekte, maar hij bedekte zelf zijn gezicht met zijn mantel.

Onze kleren laten zien wie we zijn, hoe we ons naar buiten toe openbaren. De mantel van Elia toonde dat hij een profeet was. Toen hij Elisa deze mantel toewierp (1 Kon. 19:19), wilde hij daarmee te kennen geven dat Elisa hem als profeet zou opvolgen. Ook bij Elia's hemelvaart speelde de mantel een grote rol. Op het moment dat Elisa de mantel van Elia had opgenomen, was het voor de leerling-profeten direct duidelijk dat de geest van Elia op hem rustte (2 Kon. 2:13-15). Gehuld in de mantel van Elia, zette Elisa de dienst van zijn voorganger voort.

De mantel van Elia spreekt dus van zijn dienst als profeet. Op het moment dat Elia zijn gezicht omwond met zijn profetenmantel, verborg hij zich achter de dienst die hij voor de HERE had verricht. Want toen de HERE hem voor de tweede keer vroeg: *'Wat doet u hier, Elia?'*, antwoordde hij opnieuw: *'Ik heb zeer geijverd voor de HERE (...), en ik ben alleen overgebleven'*. Arme Elia! Verblind door zelfmedelijden dacht hij dat hij er helemaal alleen voor stond en klaagde hij het volk bij God aan met de woorden: *'De Israëlieten hebben uw verbond verlaten, uw altaren omver gehaald en uw profeten met het zwaard gedood'*.

Lees Exodus 32

Wat een verschil met Mozes! De aanbidding van het gouden kalf was een slag in het gezicht van de HERE. Mozes zei hierover: *'U hebt een grote zonde begaan'* (Ex. 32:30). Of we nu een gouden kalf oprichten, of de altaren van de HERE omver halen, in beide gevallen is er sprake van een grote zonde.

Er worden in onze dagen heel wat gouden kalveren opgericht, en wie durft te beweren dat de altaren van de HERE nog recht overeind staan? Niemand kan ontkennen dat de toestand in de christenheid niet meer is zoals in het begin. Maar hoe ga ik hiermee om? Lijk ik op Aäron, of op Mozes? Toen Mozes Aäron ter verantwoording riep, wees deze met de vinger naar het volk: *'U weet zelf dat dit volk in het boze ligt'* (Ex. 32:22). Het is gemakkelijk om jezelf vrij te pleiten en de schuld bij het volk neer te leggen.

Op die manier kom je er wel heel gemakkelijk vanaf! Zijn wij niet medeschuldig aan het verval in de christenheid? Aäron had nota bene zelf het gouden kalf gemaakt, en ook nog eens een altaar ervoor opgericht (Ex. 32:4-5). Hij had hieraan nooit mogen meewerken. Het ontbrak hem aan geestelijke kracht en moed om zich tegen het zondige verlangen van het volk te verzetten. *'Toen zei Mozes tot Aäron: Wat heeft dit volk u gedaan, dat u zo'n zware schuld daarover gebracht hebt?'* (Ex. 32:21).

Hoeveel dingen zijn er in onze kerken en gemeenten niet toegelaten? Moeten wij niet belijden dat het ons aan goed beleid heeft ontbroken, zodat het volk van God ten val is gekomen? Hebben de vele raadgevers, die het volk hadden kunnen redden, niet gefaald (zie Spr. 11:14)? Het volk was teugelloos, *'want Aäron had het volk de vrije teugel gelaten'* (Ex. 32:25). Dit is toch wat we willen, vooral geen wetten en regels die onze vrijheid beperken? En mensen zoals Aäron hebben het volk gegeven waarom het vroeg.

Mozes had alle reden om het volk bij God aan te klagen, maar hij klom de berg op om voor hun zonde verzoening te bewerken. Hij ging hierin zover, dat hijzelf uitgedelgd wilde worden uit het boek dat de HERE had geschreven (Ex. 32:30-32). Elia klaagde het volk bij God aan en hij rechtvaardigde zichzelf. In tegenstelling tot Elia, cijferde Mozes zichzelf helemaal weg ten behoeve van het zondige volk.

Mozes is hierin een prachtig type van de Heer Jezus. Hij heeft voor het zondige volk het oordeel ingenomen en voor hen gebeden: *'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'* (Luc. 23:34). De straf die wij verdiend hebben, heeft Hij op Zich genomen. Mozes had zoals ieder mens een zondige natuur, en daarom kon hij niet plaatsvervangend voor de zonden van het volk sterven (Ps. 49:8-9). De HERE zei tot hem: *'Wie tegen Mij gezondigd heeft, zal Ik uit Mijn boek delgen'* (Ex. 32:33).

Er is voor ons maar één manier om niet uit Gods boek gedelgd te worden: *'Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden'* (Hand. 16:30-31). *'Want allen hebben gezondigd en komen te kort aan de heerlijkheid van God, en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is'* (Rom. 3:24-25).

We hebben stilgestaan bij het verval onder het volk van God. De volgende drie personen zijn voor onze aandacht gekomen: Aäron, Mozes en Elia.

- (1) Aäron was iemand die met de vinger naar het schuldige volk wees en zichzelf vrijpleitte. Dit is iemand die doet alsof hij onschuldig is, terwijl hijzelf een groot aandeel heeft in het verval.
- (2) Mozes was iemand die part nog deel had aan het verval, maar het volk niet aanklaagde. Dit is iemand die niet beschuldigt, maar bidt. Hij handelde als middelaar tussen God en het volk.
- (3) Elia was iemand die het volk aanklaagde en zichzelf rechtvaardigde door te wijzen op zijn eigen ijver. Dit is iemand die zich verschuilt achter zijn dienst voor de Heer.

Wie van ons kan zeggen dat hij part noch deel heeft aan het verval in de christenheid? Laten wij ons niet onschuldig voordoen, zoals Aäron, maar toegeven dat wij medeschuldig zijn aan het verval. Elia mogen wij best als voorbeeld nemen. Zijn ijver voor de HERE is bij ons soms ver te zoeken, wij vinden het wel goed zo! Maar laten we uitkijken dat we ons niet achter onze ijver voor de Heer verschuilen en alleen maar anderen aanklagen. Het is veel beter om net zoals Mozes de tocht 'naar boven' te maken om voor de christenheid te bidden. Misschien komt er dan toch nog een opwekking!

Elia moest op zijn schreden terugkeren en de volgende drie mensen aanstellen: *'Daarop zei de HERE tot hem: Keer op uw schreden terug, naar*

de woestijn van Damascus, en als u daar gekomen bent, dan zult u Hazaël zalven tot koning over Aram. Voorts zult u Jehu, de zoon van Nimsi, zalven tot koning over Israëel; en Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mechola, zult u zalven tot profeet in uw plaats. Wie dan aan het zwaard van Hazaël ontkomt, hem zal Jehu doden; en wie aan het zwaard van Jehu ontkomt, hem zal Elisa doden. Maar Ik zal in Israëel zeventuizend overlaten, alle knieën die zich niet gebogen hebben voor de Baäl, en elke mond die hem niet gekust heeft’.

Elia moest dus drie mensen zalven:

1. Hazaël als koning over Aram (Syrië);
2. Jehu als koning over Israëel;
3. Elisa als zijn eigen opvolger.

Hazaël werd door de HERE gebruikt als Zijn tuchtroede om Israëel voor zijn zonden te laten boeten. Jehu zou afrekenen met hen die ontkwamen aan het zwaard van Hazaël, en Elisa moest het volk weer in genade tot de HERE terugbrengen. Voor zover wij kunnen nagaan, heeft Elia alleen Elisa gezalfd. De beide andere mannen zijn door middel van Elisa gezalfd.

Zeventuizend personen hadden hun knieën niet gebogen voor de Baäl en hem niet gekust. Paulus zegt hierover: *‘Zo is er dan ook in de tegenwoordige tijd een overblijfsel van de genade’* (Rom. 11:1-5). Het verval in de christenheid is groot, maar God zorgt dat er altijd een overblijfsel van de genade is. Dit beginsel geldt niet alleen voor het volk Israëel, maar ook voor de Gemeente. Laat dit een bemoediging voor ons zijn: wij staan er niet alleen voor! Daarom spoort Paulus de gelovigen aan zich niet alleen te onttrekken aan ongerechtigheid, maar ook op zoek te gaan naar de zeventuizend getrouwen: *‘Jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart’* (2 Tim. 2:22).

Elia had zich aan de ongerechtigheid onttrokken, en dat is goed. Maar als ik mij van alles en iedereen terugtrek, omdat ik van mening ben dat ik nog als de enige rechtvaardige ben overgebleven, dan is dat niet goed. Er is veel mis in de christenheid, en dat mag best wel eens gezegd worden. Maar laten we uitkijken dat we ons niet voor het karretje van de duivel laten spannen en aanklagers worden van onze broeders (zie Openb. 12:10).

De achtste les:

Profeten moeten wel eens op hun schreden terugkeren. Er kunnen meerdere oorzaken zijn dat een profeet de plaats verlaat die de Heer hem heeft aangewezen. Elia vluchtte uit angst weg, en Jona weigerde naar de plaats te gaan waar hij moest gaan prediken; hij vluchtte weg van het aangezicht van de HERE.

God laat een profeet echter niet zomaar vertrekken. Hij beschikt over allerlei middelen om hem op zijn schreden te laten terugkeren. Soms gebruikt Hij een sterke wind (Jona 1:4), en soms het suizen van een zachte koelte (1 Kon. 19:12). God kent als geen ander het hart van de Zijnen. Voor een koppige Jona was een stormwind op zijn plaats, en voor een ontmoedigde Elia het suizen van een zachte koelte.

11. God roept profeten in Zijn dienst

Lees 1 Koningen 19:19-21

Elisa werd ertoe geroepen Elia als profeet op te volgen. Elisa was de zoon van Safat. Elisa betekent: *'God heeft geholpen'*. Safat betekent: *'Rechter is Jahweh'*. Veel mensen zien in God alleen een strenge Rechter (Safat), maar zij vergeten dat Hij ook Degene is die ons helpt en heeft geholpen (Elisa). Het is vooral de profeet *Elia*, die God als Rechter voorstelt. Vol ijver getuigde hij tegen het kwade. Als een geweldige en sterke wind ging hij voor het aangezicht van de HERE uit (vgl. 1 Kon. 19:11). *Elisa* daarentegen stelt Hem voor als de God die heeft geholpen. Bij deze profeet treedt de genade van God op de voorgrond – het suizen van een zachte koelte. Daar waar de nood aan de man is, komt Elisa met de oplossing. Deze profeten vormen samen een type van de Heer Jezus. Hun karaktertrekken zien we op volmaakte wijze terug in onze Heer.

Lees Johannes 2:1-12

Op het bruiloftsfeest te Kana openbaarde de Heer Jezus Zich zoals de profeet *Elisa* dat deed. Het feest stond op het punt te worden afgebroken. De wijn was op! Voor het bruidspaar was dit een uitermate pijnlijke situatie. Gelukkig was Jezus op de bruiloft uitgenodigd. Hij was de Helper in de nood. Door naar Hem te luisteren kwam er spoedig een einde aan het tekort aan wijn. Het feest kon doorgaan en het bruidspaar hoefde zich niet te schamen.

Wijn is een beeld van vreugde (Ps. 104:15). Hoeveel huwelijken zijn niet op de klippen gelopen, doordat de wijn op was en de vreugde verdwenen was? In plaats van Jezus bij het probleem te betrekken, maakt men een einde aan het 'feest' en zoekt men de blijdschap in de armen van een ander. In Spreuken 5 wordt echter gewaarschuwd voor de vreemde vrouw: *'Uw bron zij gezegend, verheug u over de vrouw van uw jeugd (...). Waarom zou u dan, mijn zoon, afdwalen naar een vreemde, de boezem van een onbekende omarmen?'* (Spr. 5:18-20).

Als de wijn op is, lossen we dit probleem niet op door uit een andere bron te drinken. Integendeel, de bron – d.i. de vrouw of man die God ons heeft gegeven – is gezegend. Het is de vrouw of de man *van onze jeugd*, waarover we ons mogen verheugen. De *goede wijn* wordt tot het laatst bewaard (Joh. 2:10). De vreugde in je partner is op latere leeftijd van een andere kwaliteit dan aan het begin van je huwelijk. In de loop van de jaren is de wijn gerijpt. God bewaart die 'wijn' voor het laatst. Die het vatten kan, die vatte het!

Lees Johannes 2:13-18

In de tempel te Jeruzalem openbaarde Jezus Zich meer in het karakter van de profeet *Elia*. Hij had een zweep van touwen gemaakt. De tafels van de geldwisselaars werden omvergeworpen en alles wat niet in de tempel thuishoorde, dreef Hij eruit. Ook dit is Jezus! Wij vergeten het wel eens, maar Zijn discipelen *herinnerden* zich dat er geschreven staat: *'De ijver voor Uw huis zal mij verteren'* (Joh. 2:17).

Vandaag wordt er praktisch alleen nog maar gesproken over Jezus, zoals we Hem zien in het voorbeeld van Elisa. Over Jezus met de zweep in Zijn hand horen we praktisch niets. Het lijkt wel of we vergeten zijn dat Hij als een Elia geijverd heeft voor het huis van Zijn Vader. Is het niet nodig dat wij ons evenals de discipelen herinneren dat ook dit over Hem geschreven staat?

Elisa was de aangewezen man om Elia als profeet op te volgen (zie 1 Kon. 19:16). Hoe weet iemand nu of hij door God geroepen is tot de profetentaak? In de eerste plaats moet zo iemand de nodige Schriftkennis hebben. Iemand die zijn Bijbel niet kent, moet het profeteren maar vergeten. In de tweede plaats zal er een sterk verlangen in het hart zijn om te profeteren. Gods Geest is in het hart aan het werk. Het *streven* om te profeteren (zie 1 Kor. 14:1-5), is een werk van Gods Geest in ons. In de

derde plaats moet een profeet de stem van God leren verstaan (vgl. 1 Sam. 2:4-10). En in de vierde plaats is er geestelijke groei in zijn leven, zodat het ook aan anderen duidelijk wordt dat God hem het profetenambt heeft toevertrouwd (1 Sam. 2:20).

Elisa was een harde werker, hij was bezig met het ploegen van de akker: *'Elisa was bezig te ploegen met twaalf span vóór zich, terwijl hij zelf bij het twaalfde span was'*. Mensen die lui zijn kan de Heer niet gebruiken. Hij is op zoek naar arbeiders die bereid zijn de handen uit de mouwen steken (vgl. Matt. 20:1-16). Elisa ploegde met twaalf span runderen vóór zich. Hieruit kunnen we opmaken dat zijn vader een vermogend man was.

Maar hierin zitten ook geestelijke lessen verborgen. Elisa ploegde met twaalf span vóór zich. Dit betekent dat hij achter de elf anderen aan het ploegen was en een plaats op de achtergrond innam. Als Elisa een type is van de Heer Jezus, dan kunnen we in de runderen op de akker van zijn vader een beeld zien van Zijn dienstknechten (vgl. 1 Kor. 9:9-10). Op Gods akker zijn vele dienstknechten aan het werk (vgl. 1 Kor. 3:1-9). De één ploegt, de ander plant, de ander begiet, maar God geeft de groei: *'Dus is nog hij die plant iets, noch hij die begiet, maar God die de groei geeft'*.

God maakt gebruik van vele arbeiders. Maar wat gebeurt er helaas op Gods akker? Vaak liggen de werkers met elkaar overhoop en proberen ze elkaar te verdringen. Er speelt zich dan een competitiestrijd onder hen af: *'Wie is toch de grootste in het koninkrijk der hemelen?'* (Matt. 18:1; vgl. Luc. 9:49). Maar zolang iemand meent iets te zijn en zich boven andere arbeiders verheft, heeft hij de les van Matteüs 18:3-5 nog niet geleerd: *'Voorwaar, Ik zeg u: als u niet verandert en wordt als de kinderen, zult u het koninkrijk der hemelen geenszins binnengaan. Wie dan zichzelf zal vernederen als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen'*. Op Gods akker is geen plaats voor afgunst en competitiestrijd. Elia liep niet voorop, hij hield zich op de achtergrond. We doen er beter aan om elkaar te waarderen, dan elkaar uit afgunst te verdringen.

'Toen Elia hem voorbijging, wierp hij hem zijn mantel toe.'

Over de betekenis van het toewerpen van de mantel van Elia hebben we al gesproken. Het houdt in dat Elisa geroepen werd om Elia als profeet op te volgen. En hij gehoorzaamde ook: *'Daarop verliet hij de runderen, snelde Elia achterna en zei: Laat mij toch mijn vader en mijn moeder kussen, dan wil ik u volgen. En hij zei tot hem: Ga heen, keer terug, want wat heb ik u gedaan?'*

Elisa wilde eerst afscheid nemen van zijn vader en moeder. Iets dergelijks zien we ook in het Nieuwe Testament. Toen Jezus iemand riep om Hem te gaan volgen, zei deze: *'Ik zal U volgen, Heer, maar sta mij toe eerst afscheid te nemen van hen die in mijn huis zijn. Jezus echter zei tot hem: Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en achterom kijkt, is geschikt voor het koninkrijk van God'* (Luc. 9:61-62).

Wat is het verschil tussen Elisa en de man die door Jezus werd geroepen om Hem te volgen? De verkeerde timing! Het was voor deze man niet het juiste moment om van zijn familie afscheid te nemen. Afscheid nemen zou volgens de maatschappelijke gebruiken van die tijd wel eens dagen kunnen duren. Bovendien zou zijn familie erop kunnen aandringen nog een aantal dagen bij hen te blijven (vgl. Gen. 24:55; Richt. 19:4).

Voorafgaand aan deze geschiedenis wordt gesproken over de dagen van Jezus' opneming. De tijd dat Jezus zou gaan sterven was nabij. Hij had Zijn aangezicht vastbesloten gewend om naar Jeruzalem te gaan (zie Luc. 9:51). Het was niet het moment voor afscheidsfeestjes! Jezus keek vooruit, richting het kruis, en Hij liet Zich door niets en niemand ophouden. En dat had deze man ook moeten doen. Iemand die de hand aan de ploeg slaat, moet prioriteiten stellen. Het koninkrijk van God komt op de eerste plaats. Dit betekent dat we wel eens een feestje aan ons voorbij moeten laten gaan, omdat de Heer op dat moment iets belangrijkers van ons vraagt.

Ik stel me voor dat Elisa beduusd was toen Elisa hem de mantel toewierp. Dit was niet zomaar iets, hij moest dit even op zich laten inwerken. Toen het eenmaal tot hem doorgedrongen was, aarzelde hij geen moment. Hij verliet de runderen en rende Elia achterna. Zijn verzoek om van zijn vader en moeder afscheid te mogen nemen, werd door Elia ingewilligd.

Wat Elia bedoelde met de opmerking: *'Ga heen, keer terug, want wat heb ik u gedaan?'*, is niet helemaal duidelijk⁷. Misschien bedoelde hij: *'doe wat je goeddunkt'*. Of: *'wat heb ik gedaan om het je te verhinderen?'* Elisa nam definitief afscheid van zijn bestaan als boer; voortaan zou hij als profeet door het leven gaan. Dit wordt symbolisch uitgebeeld door de runderen te slachten en het ploeghout als brandhout te gebruiken: *'Toen keerde hij van achter hem terug, nam het span runderen, slachtte het en kookte ze op het ploeghout van de runderen; het vlees gaf hij aan het volk, en zij aten. Daarna maakte hij zich gereed, volgde Elia en diende hem'*.

We zien hier ook waarom Elisa de juiste man was om Elia op te volgen. Elisa dacht aan het volk: *'het vlees gaf hij aan het volk, en zij aten'*. Elia was meer

7 Sommige uitleggers zijn van mening dat Elisa nog niet helemaal klaar was om aan zijn roeping gevolg te geven. Elia zou hem direct weer zijn mantel hebben afgenomen en zijn oproep hebben ingetrokken met de woorden: *'Ga heen, keer terug, want wat heb ik u gedaan?'* (J.G. Bellett). In de context van Lucas 9 heb ik geprobeerd duidelijk te maken dat we hier met geheel andere omstandigheden te maken hebben. Er is geen enkele reden om te veronderstellen dat Elisa nog niet klaar was om aan zijn roeping gevolg te geven. Het afscheid nemen van iemands vader of moeder was de normaalste zaak van de wereld, zoals dit ook nu nog het geval is! Elia zei ook: *'keer terug'*; ik zie hierin eerder een blijk van goedkeuring dan een verwijt. Direct hierna lezen we dan ook dat Elisa van achter hem terugkeerde (vs. 21). Elisa is in mijn ogen niet de man die een verwijt van Elia naast zich zou neerleggen. In dat geval zou hij inderdaad niet geschikt zijn geweest voor het koninkrijk van God!

een eenling, die het volk wilde aanklagen. Zelfs het 'suizen van een zachte koelte' had hem niet op andere gedachten gebracht (zie 1 Kon. 19:14). De tijd was nu echter aangebroken dat de HERE Zich in *genade* wilde openbaren aan Zijn volk, en daarom moest Elia plaatsmaken voor Elisa.

We hebben overdacht dat de karaktertrekken van beide profeten volmaakt verenigd zijn in de Heer Jezus. Bij ons is dit helaas niet het geval. In onze ijver voor de Heer schieten we wel eens door. Toen Jakobus en Johannes zagen dat de Samaritanen de Heer Jezus niet wilden ontvangen, ontstaken zij in woede. Evenals Elia wilden zij vuur uit de hemel laten neerdalen om hen te verteren. Jezus bestrafte hen echter en zei: *'U weet niet van welke geest u bent. Want de Zoon des mensen is niet gekomen om zielen van mensen te verderven maar te behouden'* (Luc. 9:51-56).

Johannes heeft van dit soort bestraffingen veel geleerd. Meer dan de andere apostelen heeft hij over de liefde van God geschreven. Hij wordt dan ook de apostel van de liefde genoemd. Gods Geest is voortdurend aan het werk om ons te vormen naar het karakter van de Heer Jezus. Christenen die op hun verkeerde gedrag worden aangesproken, maken zich vaak ervan af met de woorden: *'Zo ben ik nu eenmaal'*! Met zulke clichés doven we de Geest uit en gaan we voorbij aan onze roeping om gelijkvormig te worden aan het beeld van Christus (vgl. Rom. 8:29-30).

Na de afscheidsmaaltijd met zijn geliefden, maakte Elisa zich gereed, volgde Elia en diende hem: *'Daarna maakte hij zich gereed, volgde Elia en diende hem'*. Hier worden drie zaken genoemd die belangrijk zijn voor elke dienstknecht van de Heer:

- a. hij maakte zich gereed;
 - b. hij volgde Elia;
 - c. en hij diende hem.
- (a) Als de Heer ons voor een bepaalde dienst roept, is dit een serieuze aangelegenheid waarover we niet licht moeten denken. Daarom heb ik ook geschreven dat Elisa beduusd was, toen Elia hem zijn mantel toewierp. Het 'gereedmaken' houdt meer in dan alleen maar de koffers pakken. Als de Heer ons voor een dienst roept, is er geestelijke oefening in ons binnenste.

Tegen de 'meelopers' zei Jezus dat ze eerst de kosten moesten berekenen (Luc. 14:28). Ben ik wel in staat om het tot een goed einde te brengen?

Lees aandachtig Lucas 14:25-32, en vraag uzelf af of u gereed bent de hand aan de ploeg te slaan.

- (b) Als u dit gedeelte aandachtig hebt gelezen, ziet u dat Jezus geen meelopers maar discipelen in Zijn gevolg wil hebben. Misschien loopt u al een tijdje met Jezus mee? Er komt echter een moment dat Hij Zich omkeert en u recht op de man af de vraag stelt of u bereid bent afscheid te nemen van alles wat u lief is: vader, moeder, vrouw, kinderen, broers, zussen, bezittingen. Hij eist de eerste plaats op in ons leven. Aan het volgen van de Heer Jezus hangt een prijskaartje. Elisa was bereid de prijs te betalen: *'hij volgde Elia'*. Tot welke categorie volgelingen rekent u zichzelf: tot de meelopers of tot de discipelen?
- (c) Wie de kosten heeft berekend en zich klaarmaakt om de Heer te volgen, mag zich rekenen tot Zijn discipelen. Een kenmerk van een discipel is dat hij het verlangen heeft de Heer Jezus te dienen. De dienende taak van Elisa hield o.a. in dat hij water op de handen van Elia goot (2 Kon. 3:11). Voordat de Heer ons aan het grote werk zet, zal Hij ons probeeren of we trouw zijn in het kleine (zie Luc. 16:10).

Lees Johannes 13:2-5

In de bovenzaal te Jeruzalem voelden de discipelen zich stuk voor stuk te belangrijk om elkaars voeten te wassen. Erger nog, ze dachten er zelfs niet aan de voeten van hun Meester te wassen! De trotse discipelen weigerden het werk van een dienstknecht te doen. Toen stond Jezus op en knielde voor Zijn discipelen: *'Toen stond Jezus van de maaltijd op en legde Zijn kleren af; en Hij nam een linnen doek en omgordde Zich. Daarna goot Hij water in het bekken en begon de voeten van de discipelen te wassen en af te drogen met de linnen doek waarmee Hij omgord was'* (Joh. 13:2-5).

Hoe beschamend! Jezus, waarvan ze zeiden dat Hij hun Heer en Meester was, waste de vuile voeten van Zijn leerlingen. Hij zei dat Hij hun een voorbeeld had gegeven. De discipelen bevonden zich nog in de 'proeftijd' en ze moesten nog veel leren. En dat geldt ook voor ons!

Zover wij kunnen nagaan heeft Elia geen water over de handen van Elisa gegoten. Elia was de profeet, en Elisa de leerling-profeet. De rolverdeling was duidelijk! Veel profeten nemen Elia wel tot voorbeeld, maar piekeren er niet over zich voor een leerling-profeet te vernederen. We kunnen veel van Elia leren, maar als het om zachtmoedigheid en nederigheid gaat, moeten we niet bij hem in de leer gaan, maar bij onze geliefde Heiland (vgl. Matt. 11:29).

Het dienen van de Heer Jezus begint met kleine dingen: iemand die honger en dorst heeft, te eten en te drinken geven; de vreemdeling opnemen; de naakte kleden; de zieken, de gevangenen, de bejaarden bezoeken (Matt. 25:34-46). Iemand die hier en nu niet bereid is bijv. een ziekenbezoek af te leggen, moet niet denken dat hij of zij geschikt is om in den vreemde voor de Heer te gaan werken.

De negende les:

Profeten worden door God geroepen. Als u de profetenmantel wordt toegeworpen, maak u dan gereed, volg de Heer en dien Hem. Denk niet groot van uzelf. Elisa was een eenvoudige boer, die de proef goed had doorstaan. Voordat hij door de HERE werd geroepen om op Gods akker (Israël) te gaan ploegen, had hij gewerkt op de akker van zijn vader.

Zo moest Mozes 40 jaar de kudde van zijn schoonvader Jetro in de woestijn hoeden. Pas daarna werd hij door de HERE geroepen om het volk Israël 40 jaar lang door de woestijn te leiden. Aan iedere roeping gaat figuurlijk gesproken een proeftijd vooraf, een 'periode van 40 jaar'. Dit is de tijd waarin God iemand beproeft of hij geschikt is voor de taak die Hij voor hem in gedachten heeft.

12. Profeten komen en profeten gaan

Lees 2 Koningen 2:1-15

De bediening van de profeet Elia liep ten einde. Voordat hij in de hemel werd opgenomen, kreeg hij van de HERE de opdracht om Achab het oordeel aan te zeggen (1 Kon. 21:17-19). Hij kondigde ook nog de zoon en troonopvolger van Achab aan dat hij zou gaan sterven (2 Kon. 1). Het openbare leven van Elia begon met een oordeelsaankondiging en het eindigde met een oordeelsaankondiging.

De periode van de geweldig sterke wind en het vuur liep echter ten einde, en er brak een tijd van genade aan, vergelijkbaar met het suizen van de zachte koelte. Voordat Elisa de mantel van Elia overnam, vond er een laatste test plaats. Elia en Elisa maakten samen een tocht langs enkele historische plaatsen in Israël. Van Gilgal ging de reis naar Betel, daarna naar Jericho en ten slotte naar de Jordaan. Al deze plaatsen speelden een grote rol in de geschiedenis van Israël.

De betekenis van Gilgal

Gilgal en Betel zijn nauw met elkaar verbonden, want ze worden later in één adem genoemd als plaatsen van afgoderij en verval (zie Am. 4:4; 5:4). Gilgal betekent: afwenteling. Toen de Israëlieten de Jordaan waren overgestoken, was Gilgal de plaats waar de nieuwe generatie Israëlieten werd besneden.

Daar werd de smaad van Egypte van hen afgewenteld (Joz. 5). Gilgal speelde bij de inname van het land Kanaän een grote rol. Het was de uitvalsbasis voor de verovering van het land (zie Joz. 4:19; 5:10; 9:6; 10:43).

De besnijdenis stelt typologisch voor: het wegdoen van het zondige vlees, het uittrekken van het lichaam van het vlees (Kol. 2:11). Dit is gebeurd op het kruis. Toen Christus stierf op het kruis, hebben wij deel gekregen aan de besnijdenis van Christus, want wij zijn met Hem verenigd in het oordeel dat Hem in onze plaats trof toen Hij aan het kruis hing. Door bekering en wedergeboorte erkennen allen die in Hem geloven, dat zij principieel met Christus gestorven zijn en dus ook in Hem besneden zijn.

Voor ons betekent de besnijdenis nu in de praktijk dat wij ons realiseren dat ons oude 'ik' niet meer leeft. Paulus roept ons ertoe op *'de leden die op aarde zijn te doden'* (Kol. 3:5). Het 'doden' waarover Paulus spreekt, is een werkwoord. Er wordt verwacht dat we in actie komen. Een christen mag niet langer toegeven aan de lusten van het vlees, zoals hoererij, onreinheid, hartstocht! Met dit soort zaken moet resoluut afgerekend worden.

Het doden van de leden die op aarde zijn, is een voortdurend proces. Wie denkt dat hij voor eens en altijd de overwinning heeft behaald over een bepaalde zonde, komt bedrogen uit. Zoals het volk Israël na elke overwinning moest terugkeren naar Gilgal, zo moet een christen na iedere overwinning terugkeren naar zijn Gilgal, d.i. het kruis (vgl. Rom. 6:5-14). Wij zijn gestorven met Christus; het vlees met zijn hartstochten en begeerten is gekruisigd. Dit is een *eenmalige* zaak en het kan niet worden herhaald. Maar we keren wel telkens terug naar Gilgal, om in gedachtenis te houden dat het vlees geoordeeld en tenietgedaan is. Doen we dit niet, dan zal het vlees zich spoedig doen gelden.

De betekenis van Betel

De betekenis van Betel vinden we Genesis 28:10-22. Jakob was op de vlucht voor zijn broer Esau. Vermoeid legde hij zich onderweg neer om te slapen. Jakob was doodsbang voor Esau, en zijn leven liep gevaar. In die angstige situatie werd hij bemoedigd door een droom. Hij zag een ladder waarvan de top tot aan de hemel reikte, waarlangs engelen opklommen en neerdaalden; en zie, de HERE stond bovenaan. God herhaalde de belofte

die Hij aan Abraham had gedaan, en Hij beloofde aan de vluchtende Jakob dat Hij het land waarop hij lag te slapen aan zijn nakomelingen zou geven. Deze zouden even talrijk zijn als het stof van de aarde. Hij zou Jakob ook beschermen en met hem zijn. God is trouw aan Zijn woord, en Jakobs bedrog kon dat niet verhinderen. Voor Jakob was de plek waar de HERE in een droom aan hem verscheen, de poort van de hemel. Daarom noemde hij die plaats Betel, dat betekent 'huis van God'. Betel was de plaats waar God wilde wonen (zie Gen. 35).

Betel getuigt van de onwankelbare trouw van God ten opzichte van Jakob en zijn nageslacht, het volk Israëel. Bij dit volk wilde Hij in Zijn huis – de tabernakel en later de tempel – wonen. Toen God in de Persoon van Christus Zijn volk bezocht, heeft dit de Messias verworpen. Christus zegt hierover: *'Zie, uw huis wordt aan u woest overgelaten. Want Ik zeg u: u zult Mij van nu aan geenszins zien, totdat u zegt: Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer'* (Matt. 23:38-39).

De tempel werd in 70 na Chr. door de Romeinen verwoest en God heeft tot op de dag van vandaag niet toegelaten dat hij is herbouwd. Pas na de opname van de Gemeente zal er weer sprake zijn van de tempel van God in Jeruzalem (zie Matt. 24:15; 2 Tess. 2:4; Openb. 11:1). Aan de oude rabbijn Jacob Soetendorp stelde men eens de vraag: 'Waarom hebben gelovige Joden uit de staat Israëel niet het initiatief genomen om de tempel te herbouwen en de tempeldienst van vroeger te hertellen?' Het antwoord was als volgt: 'Gelovige joden bidden dagelijks om de wederopbouw van de tempel en hopen dat dit spoedig zal gebeuren. Toch nemen ze er geen initiatief toe. Na de verwoesting van de tweede tempel (die van Herodes) door de Romeinen in 70 na Chr., werden er twee pogingen gedaan om de tempel te herbouwen: tijdens de joodse opstand tegen de Romeinen onder Bar Kochba (133-135 na Chr.), en later omstreeks 363 onder keizer Julianus de afvallige. Het voorbereidende werk moest worden gestaakt vanwege diens plotselinge dood. Sinds de vierde eeuw kwam er een besluit van de rabbijnen, dat tot op heden bindend is, dat de tempel door *God Zelf* – of door de Messias – zal worden opgericht'.

Of de tempel nu vóór of na de opname van de Gemeente wordt herbouwd, we weten dat tot aan de opname de Gemeente in geestelijke zin het huis van God op aarde is (vgl. 1 Tim. 3:15; Ef. 2:20-22). En zoals de HERE alle beloften die aan Jakob zijn gegeven, zal vervullen, zo zal Hij ook alle

beloften vervullen die betrekking hebben op de Gemeente. Wat we uit de geschiedenis van Jakob kunnen leren, is dat God getrouw en genadig is. Zijn beloften zijn onvoorwaardelijk, en niet afhankelijk van onze inspanningen of de kwaliteit van ons leven.

Wat was er van Gilgal en Betel overgebleven?

Gilgal en Betel zijn later geworden tot plaatsen van afval. De eens zo geroemde plaatsen waren berucht geworden vanwege hun afgoderij en verdorvenheid. Als iemand de weg ten leven wilde vinden, moest hij zeker niet naar Gilgal of Betel gaan (Am. 4:4; 5:4; Hos. 4:15; 9:15; 12:12).

Als het vlees, onze verdorven oude natuur, niet in de dood wordt gehouden (Gilgal), zal er van de heiligheid van het huis van God (Betel) weinig overblijven. Jerobeam had de kalverendienst ingevoerd. Van het karakter van het oorspronkelijke Betel was niets overgebleven, het was geworden tot een plaats van afgoderij, waar het religieuze vlees zich ten volle kon uitleven.

Maar Gods huis wordt gekenmerkt door heiligheid: *'De heiligheid is Uw huis tot sieraad'* (Ps. 93:5). Voor de werking van het vlees is in het huis van God geen enkele plaats. Om het ware karakter van Betel te ontdekken, moeten we in de Bijbel teruggaan naar de oorsprong ervan. Dit blijkt duidelijk in de geschiedenis van Jakob: *'Toen Jakob uit zijn slaap ontwaakte, zei hij: Waarlijk, de HERE is aan deze plaats, en ik heb het niet geweten. En hij vreesde en zei: Hoe ontzagwekkend is deze plaats. Dit is niet anders dan een huis Gods'* (Gen. 28:16-17).

Jakob wist niet dat de HERE op deze plaats was. Dit was hem niet kwalijk te nemen, maar weten wij het wel? Toen dit tot Jakob was doorgedrongen, was hij bang en onder de indruk van Gods heiligheid. Hij zei: Hoe *ontzagwekkend* is deze plaats! Is de plek waar de Heer de Zijnen vergadert voor ons nog een *ontzagwekkende* plaats? God vraagt van ons niet om letterlijk onze schoenen uit te trekken, maar iets van 'de vreze Gods' mag bij ons toch wel aanwezig zijn als we in de nabijheid van God verkeren. Het is een groot goed als we in ons leven weet hebben van de vertrouwelijke omgang met God. Maar soms hoor je mensen op zo'n manier over God spreken, dat je jezelf afvraagt: Weten jullie eigenlijk nog wel over Wie jullie het hebben? Beseffen

jullie wel dat Hij God is? *'U zult eerbied hebben voor Mijn heiligdom: Ik ben de HERE'* (Lev. 19:30).

We leven in zware tijden. Betel, het huis van God, wordt gekenmerkt door een pragmatische en eigenwillige godsdienst. Van de heiligheid van het huis van God is weinig of niets overgebleven. Het gebrek aan eerbied en ontzag is zichtbaar rondom ons in de gezinnen, op de scholen, in arbeidsverhoudingen enzovoorts. De vrees voor God is in veel kerken en gemeenten slechts een holle klank, een begrip uit het verre verleden, iets wat door jongeren vaak wordt afgedaan als ouderwets.

Generatieverschillen zijn er altijd geweest en zullen er altijd zijn. De jonge generatie heeft andere problemen en andere ideeën. Dat is logisch. Zij kleden zich anders en gedragen zich anders dan ouderen. Natuurlijk geeft dit wel eens wrijvingen en botsingen, en soms zelfs verwijdering. Dat is allemaal niet onoverkomelijk en onherstelbaar, als men samen God wil dienen en voor Hem wil leven. Maar als de vrees Gods echt ontbreekt, wordt de kloof in het gezin of in de gemeente vaak onoverbrugbaar. Vandaag tekent die kloof zich steeds duidelijker af in gezinnen en kerken. Ouderen die nog aan de vrees voor God willen vasthouden, worden steeds meer op een zijspoor gerangeerd en raken in een isolement. En doordat men zich niet meer serieus genomen voelt, haken meer ouderen af, met alle gevolgen van dien.

Betel was ooit een plaats waar de HERE werd gevreesd. Daar waar de vrees voor God als ouderwets wordt afgedaan, blijft er van het oorspronkelijke Betel niets over. De naam blijft hetzelfde, maar het gemis aan eerbied voor God laat steeds meer zijn sporen achter in kerken en gemeenten. Laat het ons verlangen zijn: *'Maar ik zal, dank zij Uw grote goedertierenheid, Uw huis binnengaan, mij neerbuigen naar Uw heilige tempel in vrees voor U'* (Ps. 5:8).

De betekenis van Jericho

Jericho is de derde plaats die door Elia en Elisa werd bezocht. Jericho was de eerste stad die de Israëlieten veroverden bij de inname van het land Kanaän. Onder leiding van Jozua behaalde het volk Israël een geweldige overwinning. De ondoordringbare muren van Jericho stortten als

een kaartenhuis ineen (Joz. 6). Daar werd ook de kracht van het geloof openbaar, want *'door het geloof vielen de muren van Jericho'* (Hebr. 11:30). De puinhopen van Jericho fungeerden als een soort monument voor het volk Israël. Enerzijds getuigden zij van Gods trouw ten opzichte van Zijn volk, en anderzijds toonden zij wat het geloof vermag. Daarom mocht Jericho ook niet worden herbouwd (Joz. 6:26).

Jericho is een beeld van de wereld, waar Gods vloek op rust (vgl. Joz. 6:26). De wereld is het God vijandige systeem, dat beheerst wordt door de satan; dit ligt in het boze (1 Joh. 5:19). Evenals Jericho zal de wereld spoedig geoordeeld worden. Om aan het oordeel van God te ontkomen, is er maar één weg: de weg van het geloof! *'Door het geloof kwam Rachab de hoer niet om met de ongelovigen'* (Hebr. 11:31).

Jericho laat zien hoe God over de wereld denkt. De gelovige kijkt dan ook anders naar de wereld dan de ongelovige. De gelovige weet dat de wereld in het boze ligt en dat zij door God zal worden geoordeeld. Doordat hij weet hoezeer God te vrezen is, doet hij er alles aan om de mensen in zijn omgeving te overreden om zich nu met God te laten verzoenen (zie 2 Kor. 5:11-21).

Rachab moest een scharlaken koord aan haar venster binden (Joz. 2:18-21). Dit was een teken voor de Israëlieten, dat dit huis moest worden gespaard. Het scharlaken koord spreekt van het bloed van Christus. Voor de wereldling is er maar één weg om aan het oordeel van God te ontkomen: *'Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden'* (Hand. 16:31). Rachab wachtte niet totdat de Israëlieten de aanval inzetten. Nadat de verspieters waren vertrokken, bond zij direct het scharlaken koord aan haar venster, als getuigenis van wat ze geloofde (Joz. 2:21). Als u het evangelie van de behoudenis hoort, wacht dan niet tot morgen, bindt *vandaag* nog het 'scharlaken koord' aan uw venster!

Wat was er van het historische Jericho overgebleven?

De plaats Jericho, zoals het volk Israël die in gedachten moest houden, bestond enkel uit puinhopen. Er was niets van overgebleven, en zo had het moeten blijven! Maar onder het toezien oog van Achab had de Beteliet Chiël Jericho herbouwd. Chiël trok zich niets aan van de vloek, die Jozua

erover had uitgesproken (zie Joz. 6:26). Ten koste van zijn eerstgeborene, grondvestte hij de stad, en ten koste van Segub, zijn jongste, plaatste hij de poortdeuren (zie 1 Kon. 16:34). De Palmstad, zo genoemd in 2 Kronieken 28:15, werd in al haar glorie herbouwd.

Zoals gezegd, is Jericho een beeld van de wereld, het God vijandige systeem dat beheerst wordt door de satan. De gelovige bevindt zich nog in de wereld, maar hij is niet *van* de wereld (zie Joh. 17:11, 14). De wereld haat Christus en Zijn volgelingen, daarom heeft de wereld voor een christen afgedaan (vgl. Gal. 6:14). Johannes schrijft: *'Heb de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem. Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerte, maar wie de wil van God doet, blijft in eeuwigheid'* (1 Joh. 2:15-17).

Het Nieuwe Testament waarschuwt ons keer op keer om de wereld niet lief te hebben. De wereld ligt in het boze en ze zal door God worden geoordeeld. Maar evenals Chiël trekt men zich van al die waarschuwingen niets aan. Verbaasd vragen we ons af waarom onze kinderen van het geloof afvallen? Hebben we dan niet in de gaten dat de liefde voor de wereld ten koste gaat van onze kinderen? Beste broeder en zuster, door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen. Laten wij die niet in ongeloof herbouwen, om er een Palmstad van te maken waarin we thuis zijn.

De Jordaan

De laatste plaats die de beide profeten bezochten, was de Jordaan. De Jordaan belette de Israëlieten het land binnen te trekken en de zegeningen van het land in bezit te nemen. Het water werd echter afgesneden voor de ark van het verbond, die een beeld is van de Heer Jezus. Daardoor konden de Israëlieten droogvoets de rivier overtrekken (Joz. 3-4).

Nadat het hele volk was overgetrokken, moesten er twaalf stenen uit het midden van de Jordaan worden genomen; en aan de overkant moest hiervan een gedenkteken worden gemaakt. Uit elke stam werd één man aangewezen die een steen op zijn schouder moest nemen, naar het getal

van de stammen van Israël. Ook op de bodem van de Jordaan werd een gedenkteken opgericht: *'Ook richtte Jozua twaalf stenen op midden in de Jordaan, op de plaats waar de voeten van de priesters die de ark van het verbond droegen hadden gestaan; en zij zijn daar tot op de huidige dag'* (Joz. 4:9).

De twaalf stenen die op de oever van de Jordaan als een gedenkteken werden opgericht, zouden de Israëlieten steeds herinneren aan wat de HERE voor hen had gedaan. Dit was belangrijk, opdat iedere Israëliet aan zijn kinderen kon vertellen wat deze stenen voor hem betekenden (Joz. 4:6-7). De twaalf stenen die in het midden van de Jordaan waren opgericht, kon niemand meer waarnemen. Deze stenen waren echter een gedenkteken voor de HERE.

De geestelijke betekenis van de Jordaan en de twaalf stenen

De Jordaan is een beeld van de dood en de opstanding van Christus voor de Zijnen. Wij zijn niet alleen met Christus gestorven en opgestaan, maar in Hem ook geplaatst in de hemelse gewesten (vgl. Ef. 2:6; Kol. 3:1). Zowel de Jordaan als de Rode Zee zijn beelden van de dood van Christus; maar de positie waarin de gelovige is gebracht, is verschillend. De doortocht door de Rode Zee voert mij uit Egypte *in de woestijn*, om daar in nieuwheid van leven te wandelen (Rom. 6). De doortocht door de Jordaan voert mij *in het land Kanaän*, om het land in bezit te nemen. Het Beloofde Land spreekt van de hemelse gewesten met alle geestelijke zegen (Ef. 1:3vv). De Rode Zee wil dus zeggen: Christus stierf voor mij. De Jordaan betekent: ik ben met Christus gestorven en weet mij nu verbonden met een verheerlijkte Heer, die gezeten is aan de rechterhand van God in de hemel.

De doortocht door de Jordaan mocht door de Israëlieten niet worden vergeten. Voor ons, christenen, zijn de twaalf stenen die in het nachtverblijf te Gilgal werden opgericht een teken dat ons eraan herinnert dat wij met Christus zijn verenigd in Zijn dood en opstanding. Wie in Hem gelooft, mag zeggen:

Hij was in de dood – ik ben met Hem gestorven;

Hij is opgewekt – ik ben met Hem opgewekt.

Dat dit gevolgen heeft voor ons praktische leven, is reeds besproken bij de overdenking van de betekenis van Gilgal. Zoals Paulus zegt: *'Als u nu met Christus bent opgewekt, zoek dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand. Bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God'* (Kol. 3:1-3).

De twaalf stenen die in het midden van de Jordaan waren opgericht en die door niemand konden worden waargenomen, waren een gedenkteken voor de *HERE Zelf*. God denkt er voortdurend aan dat wij met Christus één gemaakt zijn in Zijn dood. God ziet ons in Christus aan. Hij heeft ons begenadigd in de Geliefde, in Wie wij de verlossing hebben door Zijn bloed, de vergeving van de overtredingen, naar de rijkdom van Zijn genade (Ef. 1:7vv.).

Een wat andere uitleg is deze: de twaalf stenen in het nachtverblijf herinneren ons eraan dat we met Christus in de dood gegaan en daaruit ook opgewekt zijn. De stenen in de Jordaan zelf tonen dat ons verdorven vlees in de dood van Christus begraven dient te blijven. *'Houd u voor de zonde dood'* – dat wordt voorgesteld door de stenen in de Jordaan – *'maar voor God levend in Christus Jezus'* – dat zijn de stenen in het nachtverblijf (Rom. 6:11). De twaalf stenen die Jozua had opgericht in de Jordaan wijzen erop dat we *met Christus gestorven zijn*, en bij de twaalf stenen in het nachtleger denken we aan *onze opstanding met Christus*.⁸

Blijf toch hier

De reis langs deze historische plaatsen was een laatste test voor Elisa. Zoals gezegd, getuigden deze plaatsen van de grote daden van God in het verleden. Maar ze waren geworden tot plaatsen van verloedering en afgodendienst. Bij elke plaats die werd aangedaan, zei Elia tot hem: *'Blijf toch hier, want de HERE heeft mij naar... gezonden'*. En telkens antwoordde Elisa: *'Zo waar de HERE leeft en uzelf leeft, ik zal u niet verlaten'*.

Elisa bleef trouw aan de zijde van Elia. Evenals Elisa mogen wij wandelen aan de hand van onze Meester, de Heer Jezus Christus, en Hem volgen

8 J. de Blaauw: Een overdenking over Jozua, p. 37-42, Stichting In Grazige Weiden, Den Helder.

waarheen Hij ons leidt. Tot driemaal toe werd Elisa op de proef gesteld om op de plaats te blijven waarheen Elia hem had gebracht. Gaf hij het op, of hield hij vol? Als Elia een type is van de Heer Jezus, dan zien we hier in beeld dat Hij ons aan de hand wil nemen en ons toont hoe groot het verval is in de christenheid.

Om hiervan een goed idee te krijgen, moeten we alle plaatsen aandoen. We reizen van Gilgal naar Betel, van Betel naar Jericho, en van Jericho naar de Jordaan. Een soortgelijke reis kunnen we maken in het boek Openbaring. Van Efeze gaat het naar Smyrna, van Smyrna naar Pergamus (...), en van Filadelfia naar Laodicea (Openb. 2-3). Zulke 'reizen' zijn voor een christen belangrijk, en met name voor hen die een profetische bediening op hun hart hebben. We moeten onder ogen willen zien dat deze plaatsen niet meer zijn wat ze eens waren. Alles wat God aan de mens heeft toevertrouwd, is door de mens bedorven. En dat geldt ook voor de Gemeente! Zoals Elia en Elisa het verval in Israël onder ogen moesten zien, moeten wij het verval in de christenheid onder ogen zien.

Weet u dat de HERE heden uw heer boven uw hoofd zal wegnemen?

De leerling-profeten probeerden Elisa telkens ervan te overtuigen dat de HERE zijn meester dezelfde dag nog zou wegnemen. En hij zei: *'Ik weet het ook, zwijg erover'* (2 Kon. 2:3, 5). De leerling-profeten meenden Elisa duidelijk te moeten maken wat er die dag stond te gebeuren. Alsof hij, die aan de hand van zijn meester wandelde, dit zelf niet wist! Elisa zei: *'Ik weet het ook, zwijg erover'*. Hun boodschap had voor hem geen enkele toegevoegde waarde. Integendeel, het belastte hem alleen maar!

Leerling-profeten kunnen soms erg vermoeiend zijn, vooral als je hen probeert te corrigeren en ze het toch beter menen te weten (vgl. 2 Kon. 2:15-18). In de evangeliën zien we hoe Jezus met leerling-profeten omging. U zult zich erover verbazen hoe lankmoedig en zachtmoedig onze geliefde Heiland met Zijn discipelen omging. Meer nog dan in Elia, zien we in Elisa een type van de Heer Jezus. Slechts één keer lezen we dat Elisa een oordeel uitsprak, verder vinden we van hem alleen dat hij zegen verspreidde.

Als we dus willen weten hoe we moeten omgaan met eigenwijze leerling-profeten, moeten we bij Elisa in de leer gaan, die een prachtig type is van de Heer Jezus.

Nadat Elia met zijn mantel op het water van de Jordaan had geslagen en dit zich verdeelde, staken zij over het droge de Jordaan over. Evenals de staf van Mozes, was de mantel van Elia het symbool van Gods macht en autoriteit (vgl. Ex. 14:16). Elisa werd nu voor de laatste keer op de proef gesteld: *'Doe een wens. Wat zal ik voor u doen, eer ik van u wordt weggenomen?'* Wat een kans voor Elisa! Hij hoefde alleen maar te vragen om te ontvangen. Het antwoord dat hij gaf, toonde wat er in zijn hart leefde. En Elisa zei: *'Laat er toch twee delen van uw geest op mij mogen zijn'*.

Met een gelijksoortige vraag werd Salomo door de HERE beproefd: *'Vraag, wat zal ik u geven?'* Salomo vroeg om een opmerkzaam hart, opdat hij het volk op de juiste wijze kon richten door te onderscheiden tussen goed en kwaad. *'En God zei tot hem: Omdat u dit gevraagd hebt, en voor u geen lang leven hebt gevraagd, en geen rijkdom en ook niet gevraagd hebt het leven van uw vijanden, maar voor u inzicht hebt gevraagd om een rechtszaak te kunnen horen, zie, ik doe naar uw woord; zie, ik geef u een wijs en verstandig hart, zodat uws gelijke vóór u niet geweest is, noch na u zal opstaan'* (1 Kon. 3:5-12).

Salomo vroeg om inzicht, en Elisa vroeg om een dubbel deel van de geest van Elia. Geen lang leven, geen rijkdom, geen wraak op onze vijanden, maar inzicht en wijsheid om te kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad. Was het niet schaamteloos van Elisa om een dubbel deel van de geest van Elia te vragen? Nee, integendeel! In het licht van het Oude Testament laat deze vraag zien wat er in het hart van Elisa leefde. De eerstgeborene van het gezin kreeg namelijk een dubbel deel van de erfenis, en het voorrecht om het hoofd van het gezin te worden (Deut. 21:17).

Esau verkocht zijn eerstgeboorterecht voor een linzengerecht aan zijn broer Jakob. Hij liet daarmee zien wat er zijn hart leefde: *'Zie ik ga toch sterven; waartoe dient mij dan het eerstgeboorterecht?'* (Gen. 25:32). Omdat hij het eerstgeboorterecht verachtte, wordt hij een ongodelijke genoemd in de Schrift (Hebr. 12:16-17).

Elisa verlangde niets van deze wereld, maar hij vroeg een dubbel deel van de geest van Elia. Waar verlangen wij naar? Een hoger inkomen, een nieuwe auto, een groter huis? Of is het ons verlangen om een dubbel deel te ontvangen van de Geest, die op de Heer Jezus rustte? Elisa wilde de zalving ontvangen die op Elia rustte; daarom was hij aan de zijde van Elia gebleven. Hij wilde niet machtiger of beroemder worden dan Elia, maar hij zou zijn meester opvolgen en zijn werk voortzetten, en *daarom* verlangde hij een dubbel deel van de geest die op Elia rustte.

God zal ook ons testen, voordat Hij ons een bediening toevertrouwt. Elisa was met vlag en wimpel geslaagd voor de test: hij kreeg een dubbel deel van de geest die op Elia rustte. En hij deed tweemaal zoveel wonderen als Elia gedaan had! Als het ons oprechte verlangen is de Heer Jezus te dienen, mogen ook wij bidden om een dubbel deel van de zalving van de Geest, om aan armen het evangelie te verkondigen (vgl. Luc. 4:18-19).

Nadat Elia ten hemel was opgenomen, nam Elisa de mantel van Elia op, die van hem afgevallen was, keerde terug en ging aan de oever van de Jordaan staan. Hij nam de mantel van Elia in zijn hand, sloeg op het water en dit verdeelde zich herwaarts en derwaarts, zodat Elisa kon oversteken. De leerling-profeten, die op enige afstand stonden, zagen hem en zeiden: *'De geest van Elia rust op Elisa'*. En zij kwamen hem tegemoet en bogen zich voor hem ter aarde.

Voor iedereen was het duidelijk dat de geest van Elia op Elisa rustte. De zalving van de Geest zal ook duidelijk worden in ons leven. Het zal voor iedereen te zien zijn dat Heer ons gezalfd heeft voor de bediening waartoe Hij ons heeft geroepen.

De tiende les:

Profeten komen en profeten gaan. Wat doen wij vandaag voor hen die ons eens zullen opvolgen? Mozes nam Jozua onder zijn hoede, Elisa ging in de leerschool bij Elia. De Heer koos twaalf discipelen uit die Zijn werk moesten voortzetten. Paulus begeleidde Timoteüs en Titus, die op hun beurt het werk moesten overdragen aan trouwe mensen, die bekwaam waren om ook anderen te leren (vgl. 2 Tim. 2:1-2).

Asaf klaagde dat er geen profeet meer was (Ps. 74:9), en Elia dacht dat hij alleen als profeet was overgebleven. Gelukkig was dit niet het geval en kon hij zijn mantel overdragen aan Elisa. Het is de wil van God dat de profetenmantel wordt doorgegeven aan de volgende generatie. En gelukkig zijn er nog tal van jonge mensen die het verlangen hebben de mantel op te nemen en de Heer te dienen.

De profeet Elia en zijn opvolger

Tot slot

‘Jaagt naar de liefde en streeft naar de geestelijke uitingen, maar vooral dat u mag profeteren’ (1 Kor. 13:1).

Uit het leven van Elia zijn allerlei praktische lessen te trekken voor eenieder die het profetenwerk op zijn hart draagt. We hebben tien lessen besproken, maar er zijn zeker nog meer lessen te leren uit het leven van de profeet Elia. Bij het bestuderen van de Bijbel gaat het er niet om zoveel mogelijk kennis te vergaren, maar om de vergaarde kennis in de praktijk te brengen. Ik moedig de lezer dan ook aan zelf het leven van Elia te blijven bestuderen en de lessen hieruit dan ook in de praktijk te brengen.

De eerste les die we besproken hebben, is dat een profeet die blijft op een plek waar sprake is van ongeoordeeld kwaad, voor God onbruikbaar is geworden om hiertegen te getuigen. Velen zullen het tegendeel beweren en adviseren om juist wél op die plek te blijven. Hoe te handelen? Het gaat er niet om hoe andere mensen over iets denken, maar hoe *God* erover denkt. Als u een bediening op uw hart hebt, is les nummer één dat u zich laat leiden door het Woord en de Geest van *God*. Ik beweer niet dat u alle adviezen van mensen in de wind moet slaan, maar u zult een advies of bewering altijd moeten toetsen aan de Bijbel. Lees biddend Gods Woord en oefen uw zinnen, zodat u onderscheid kunt maken tussen het goede en het kwade (Hebr. 5:14).

Ik hoop dat de lessen in dit boekje ertoe mogen bijdragen een juiste kijk te krijgen op het profetenwerk. Profeten zijn een zegen van God, want als

'openbaring ontbreekt, verwildert het volk' (Spr. 29:18). Alleen moeten zij vaak vermanend spreken, en dat willen ongeestelijke mensen niet accepteren. Maar wie terechtwijzing haat, is dom (Spr. 12:1)!

A ppendix I

Een van de grootste opwekkingen, die in de negentiende eeuw heeft plaatsgevonden, was de opwekking in Wales (1904-1905). In enkele maanden tijd ontwaakten ruim 100.000 mensen uit de zondeslaap tot nieuw leven in Christus. Wanneer wij de aanleiding en de oorsprong van deze opwekking nagaan, ontdekken wij enerzijds de verborgen bronnen van het gebed en anderzijds vóór en vooral tijdens de opwekking een zuivere prediking van het Evangelie. Beide zijn noodzakelijk voor een opwekking, die door Gods Geest kan worden gebruikt. Hij is de enige Bron en Kracht van iedere zuivere opwekking. Op veel plaatsen werd voor een opwekking gebeden.

Enkele voorbeelden:

Drie predikanten, die in mei 1903 voor gesprek en gebed bijeenkwamen, samengebracht door hetzelfde besef van nood in hun eigen leven, in hun gemeenten en in de wereld om hen heen. Zij besloten een gebedskring te vormen en elke morgen om tien uur voor elkaar en hun kerken te bidden. In het jaar dat voorafging aan de opwekking in 1904, was er een verblijdende vernieuwing van de prediking van het kruis en van de verzoening waar te nemen.

In datzelfde voorjaar van 1903 waren in een district in Glamorganshire vier jongemannen, slechts 18 jaar oud, die op een berghelling een bidstond hielden en God vroegen in hun kerk, die in een koude en vormelijke toestand verkeerde, een opwekking te schenken. Nadat zij dagelijks een maand

lang hun bidstond hadden gehouden, drong het door tot de bevolking. Het merendeel van de kerk sloeg dit met wantrouwen gade en sommigen dreven de spot met hen. Maar na twee maanden bidden voegden zich, tot verwondering van de kerkmensen, enkele personen bij hen, die nog nooit een plaats van gebed bezocht hadden! Het aantal groeide tot twaalf of veertien personen, die vurig om een opwekking baden, tot ook de kerkleden werden aangeraakt en allen werden vervuld met een geest van gebed en liefde voor verloren zielen. Dit noodzaakte de predikant van de gemeente tot zelfonderzoek en bracht hem tot overgave en nieuwe geestelijke ervaring en kennis van de kracht van God.

Er zijn nog tal van voorbeelden aan te halen, maar bij al deze mensen was sprake van een ernstige en volhardende gebedsstrijd.

(Bron: Geestelijke Opwekkingen in onze eeuw. De opwekking in Wales – J.W. van Zeijl; uitgave 't Brandpunt, Doorn).

A ppendix II

Suicide (zelfdoding, zelfmoord) is een steeds groter wordend probleem in Nederland en andere Europese landen. Het aantal zelfmoorden is in Nederland de afgelopen jaren met 3 tot 6% per jaar gestegen. Gemiddeld maken jaarlijks zo'n 1500 mensen in Nederland een einde aan hun leven. Het aantal mensen dat over suicide nadenkt, ligt veel hoger. Het is boven de 400.000. Van deze mensen doet bijna een kwart een suicidepoging. Bij veel mensen bestaat het idee dat iemand die aan suicide denkt of erover praat, nooit echt een einde aan zijn leven zal maken. Dat is een misverstand. Elke uitspraak in deze richting is een signaal dat serieus moet worden genomen. Hoe langer iemand met zulke gedachten rondloopt, hoe groter de kans op een poging is. De meeste mensen die er een eind aan maken, doen dat onverwacht en impulsief. Zo lijkt het voor hun omgeving. Maar echt impulsief is een suicide zelden. Meestal loopt iemand al maanden of jaren met plannen rond. Tot de laatste weerstand door een bepaalde gebeurtenis wordt gebroken.

De Bijbel toont aan dat *God* degene is die beslist wanneer en hoe een mens zal sterven. De Israëlieten geloofden dan ook dat zelfmoord een ernstige zonde was. In welke noodsituatie iemand zich ook bevond, de godvrezende Israëliet piekerde er niet over zelf een einde te maken aan zijn leven (vgl. Jona 4:3, 8; Job 6:8-9; Num. 11:10-15; Jer. 20:14-18). De Bijbel noemt vier mensen die zelfmoord hebben gepleegd: Saul, Achitofel, Zimri en Judas Iskariot. Saul maakte een einde aan zijn leven door zich in het zwaard te storten (1 Sam. 31:4), Achitofel hing zichzelf op (2 Sam. 17:23), Zimri

verbrandde zichzelf (1 Kon. 16:18), en Judas Iskariot hing zichzelf op (Matt. 27:5).

Bij twee van hen zien we een duidelijke link met het occulte. Saul raadpleegde een waarzegster, in plaats van zich tot de HERE te wenden (1 Sam. 28), en bij Judas was de satan in zijn hart gevaren (Joh. 13:27). Jezus noemt de duivel de mensenmoordenaar vanaf het begin (Joh. 8:44). Hij zet mensen tegen elkaar op, of drijft hen door zelfmoord de dood in. De Bijbel waarschuwt ernstig om niet met occulte zaken bezig te zijn (zie o.a. Lev. 19:26, 31; 20:6; Deut. 18:9-14). In heel de Bijbel (ongeveer 510 plaatsen en 1240 verzen) waarschuwt God Zijn volk voor de zonden van afgoderij en occultisme. Zij die zich van God afwenden en hun hart openen voor de duivel, door zich met occulte zaken bezig te houden, komen in de 'nacht' terecht (Joh. 13:30).

Volkomen verblind door de duivel zien zij geen lichtpunt meer en maken een einde aan hun leven. Dat het aantal zelfmoorden jaarlijks stijgt, is vanuit christelijk oogpunt goed te verklaren. Nederland was eens een christelijke natie, maar het heeft God en de Bijbel vaarwel gezegd. Het humanisme, stammend uit het oude Griekenland van Aristoteles en Plato, is de nieuwe religie. Nederland is verworden tot een natie zonder hoop en zonder God (Ef. 2:12b). En mensen zonder hoop en zonder God zien vaak maar één uitweg om uit hun problemen te komen: zelfmoord!

Ongelovigen worden kinderen van de ongehoorzaamheid genoemd, die wandelen overeenkomstig de tijdgeest en de macht van de duisternis (Ef. 2:1-3). Zonder zich af te vragen hoe God over bepaalde zaken denkt, doen zij wat hun goeddunkt. Van de christen wordt verwacht dat hij zich door Gods Woord en Geest laat leiden en zich onderwerpt aan de wil van de Heer. Bij alle moeilijke vraagstukken is het advies dan ook: *'Wees daarom niet onverstandig, maar verstaat wat de wil van de Heer is'* (Ef. 5:17).

